

ЗАКОН ЗА ШУМИТЕ

Сл. Весник на Р. Македонија бр.64/09 од 22.05.2009 година

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Предмет на уредување

Член 1

1) Со овој закон се уредуваат планирањето, управувањето, стопанисувањето, одгледувањето, заштитата и користењето (во натамошниот текст: стопанисување со шумите), чувањето на шумите како природно богатство и шумското земјиште, остварувањето на општокорисните функции на шумите, правото и обврските на користење на шумите, финансирањето, како и други прашања од значење за шумите и шумското земјиште по принципот на биолошка, економска, социјална и еколошка прифатливост.

2) Одредбите на овој закон се применуваат на сите шуми и шумско земјиште без оглед на сопственоста и намената.

Сопственост

Член 2

Шумите се во државна и во приватна сопственост.

Јавен интерес

Член 3

1) Шумите како природно богатство се добро од општ интерес за Република Македонија и уживаат посебна заштита.

2) Планирањето, управувањето, стопанисувањето и чувањето на шумите и шумското земјиште се дејности од јавен интерес.

Цели на Законот

Член 4

Цели на овој закон се:

- трајно да се сочува површината под шума, да се зголеми нивната вредност и да се обезбеди најголем прираст според природните услови на месторастењето и
- да се обезбеди одржливо управување, планирање, стопанисување со шумите и чување на шумите и шумското земјиште на начин и во обем со кој трајно се одржува и унапредува нивната производна способност, биолошка разновидност, способност за обнова и виталност во интерес на сегашниот и идниот развој на економските, еколошките и социјалните функции на шумата, притоа да не се наруши екосистемот.

Субсидијарна примена на закон

Член 5

На постапките утврдени со овој закон се применуваат одредбите на Законот за општата управна постапка, доколку со овој закон поинаку не е уредено.

Шума и шумско земјиште

Член 6

1) Шума, во смисла на овој закон, претставува шумски екосистем кој постои на шумско земјиште обраснато со шумски видови дрвја и грмушки, голини непосредно до шумата, како и други голини и ливади внатре во шумата, шумски расадници, шумски патишта, семенски плантажи, противпожарни просеки во шума, ветрозаштитни појаси на површина поголема од два ари, како и шуми во заштитените подрачја. Шума се состои и од млади насади и шумски култури со површина поголема од два ари, како и површини кои се составен дел на шумата, а привремено се необраснати како резултат на човечкото влијание или природни непогоди на кои започнало природното обновување.

2) Под шума не се подразбираат одвоени групи на дрвја и на површина помала од два ари, меѓни стебла меѓу земјоделско земјиште, плантажи од брзорастечки видови дрвја, како и крајбрежна вегетација надвор од шума, дрвореди и паркови во населени места.

Стопанисување со шумите

Член 7

Стопанисување со шумите претставува одгледување, заштита и користење на шумите, преку обнова, нега, заштита, подигнување на нови шуми, користење на шуми и шумско земјиште, како и други активности за одржување и унапредување на функциите на шумите.

Управување со шумите

Член 8

1) Управување со шумите опфаќа стратешко планирање, организација и извршување на управни работи, стручни и советодавни работи за поддршка на субјектите кои стопанисуваат со шумите, мониторинг и надзор.

2) Со шумите се управува и стопанисува на начин со кој трајно ќе се сочува и зголеми нивната површина, вредноста, да се обезбеди најголем прираст според природните услови и да се сочуваат и подобруваат нивните општокорисни и производни функции.

Функции на шумите

Член 9

1) Шумите, без оглед на сопственоста и намената, имаат производни, заштитни и општокорисни функции.

2) Производните функции на шумите се во насока на производство на дрво и други производи од шумата.

3) Заштитните функции на шумите се остваруваат особено преку:

- заштита на земјиштето, сообраќајниците и други објекти од ерозија, поројни наdoaѓања и поплави, влијание на водниот режим и режимот на ерозивните наноси;

- заштита на електроенергетските, хидромелиоративните, водоснабдителните системи и објекти;

- заштита на населби и објекти од јавен и локален интерес во државна и приватна сопственост и - проширување и облагородување на урбаните зони.

- 4) Општокорисните функции на шумите се во насока на одржлив развој и унапредување на животната средина и се остваруваат особено преку:
- подобрување на плодноста и заштитата од загадување на земјиштето;
  - позитивно влијание на климата и климатските промени;
  - врзување и претворање на јаглороден диоксид и јаглороден моноксид во цврста состојба;
  - намалување и запирање на ерозивните процеси;
  - создавање на кислород и прочистување на атмосферата;
  - зачувување на природните вредности и биолошката разновидност;
  - создавање поволни услови за лечење, закрепнување, одмор, спорт и рекреација;
  - развој на туризмот и ловството;
  - одбранбени активности;
  - придонес за рурален развој и развој на локалните заедници и
  - влијанието на убавината на пејзажот.
- 5) Според функциите на шумите од ставот 1 на овој член и мерките на стопанисување, шумите можат да бидат стопански шуми, заштитни шуми, шуми со посебна намена и шуми во заштитени подрачја.

Видови на шуми по намена

Член 10

- 1) Стопански шуми првенствено се користат за трајно производство на дрвни сортименти и други шумски производи и услуги.
- 2) Заштитни шуми првенствено се користат за заштита на земјиштето, водата, населбите, инфраструктурни системи и други објекти и останатиот имот.
- 3) Шуми со посебна намена можат да бидат определени како: шумски и ловни резервати, парк шуми, спомен шуми, шуми за производство на шумско семе, излетишта и шуми за потребите на науката, наставата и одбраната.
- 4) Шумски и ловни резервати се определуваат заради заштита и одгледување на ретки видови шумски дрвја, дивеч и заштита на биолошката разновидност.
- 5) Парк шуми и излетишта се определуваат за одмор, спорт и рекреација.
- 6) Спомен шуми се определуваат заради одбележување на важни историски настани.
- 7) Шуми за производство на шумско семе се определуваат за производство на признат и квалитетен репродуктивен семенски материјал.
- 8) Шуми за потребите на науката и наставата се определуваат заради едукација на стручни лица од областа на шумарството и научно-истражувачки цели.
- 9) Шуми во заштитените подрачја се прогласуваат согласно со Законот за заштита на природата.

Начин на определување на шумите по намена

Член 11

- 1) Шумите за посебна намена ги определува Владата на Република Македонија.
- 2) Шуми во заштитени подрачја се прогласуваат согласно со Законот за заштита на природата.
- 3) Определување на шума со посебна намена се врши по барање на заинтересирани субјекти врз основа на стручно-техничка документација за намената, потребата и оправданоста за нејзино определување.
- 4) Со актот од ставот 1 на овој член се утврдуваат намената, режимот на одгледување, заштитата на шумата и правните лица кои ќе вршат одгледување и заштита на шумата со посебна намена.

Дефиниции

Член 12

Одделни поими употребени во овој закон го имаат следново значење:

1. **Биолошка разновидност** е севкупност на живите организми како составен дел на екосистемите, а ја вклучува разновидноста внатре во видовите, меѓу видовите, како и разновидноста на екосистемите. Компоненти на биолошка разновидност се видови на растенија, габи и животни со нивните живеалишта, нивниот генетски материјал и екосистемите;
2. **Генофонд** е целокупното количество на наследен материјал во одредена популација;
3. **Горна граница** (ивица-раб) на шума е линијата којашто со вертикалната проекција ја формираат крошните на крајните стебла во највисокиот висински појас (зона) на шумата;
4. **Деградирана шума** е шума која во значителна мера го изгубила квалитетот и способноста за прираст заради неповолно влијание на биотски, абиотски и антропогени фактори;
5. **Долна граница** (ивица-раб) на шума е линијата којашто со вертикалната проекција ја формираат крошните на првите стебла во најнискиот висински појас (зона) на шумата;
6. **Екосистем** е еколошки систем на организација кој претставува комплексно и структурно-функционално единство на живата и неживата природа;
7. **Енклава, односно полуенклава** е земјиште опкружено со земјиште од друг облик на сопственост или земјиште кое подлабоко навлегува во земјиштето на друг сопственик, односно корисник. Под енклава или полуенклава нема да се смета земјиште поголемо од 5 ха;
8. **Етат** е планирано количество дрвна маса за користење според посебните планови за стопанисување со шумите;
9. **Заштита на шумите** е систем на мерки и активности кои се спроведуваат со цел да се обезбеди опстанок на шумата, зачувување на здравствената состојба и виталност на шумите од противправно присвојување и користење, бесправни сечи, пожари, растителни болести и штетници, напасување на добиток, желедање, противправно собирање на други шумски производи и други оштетувања;
10. **Интегрирано управување** е управување со просторот и природните ресурси (шуми, вода, минерални сировини, дивеч, туризам, други шумски производи итн.) од страна на еден субјект;
11. **Копачење на шумите** е отстранување на целата шумска вегетација за пренамена на шумското земјиште;
12. **Корисници на шуми** се правни лица, односно јавните претпријатија и/или стопански субјекти кои со овој или друг закон стекнале право на користење на државните шуми;
13. **Користење на шумите** е сеча на дрвја и производство на шумски сортименти, користење на отпадот од сеча, други шумски производи (шумски плодови, лековити растенија или нивни делови, печурки, лишаи, мов, семе, смола, камен и друго), промет на дрво и други шумски производи, како и користење на шумите за туризам, лов и рекреација;
14. **Лиценцирање за извршување на стручни работи во шумарството** е постапка во овластена државна институција, во посебна постапка потврдува дека правното и физичкото лице ги исполнуваат стручните квалификации за извршување на работите во шумарството;

15. **Мониторинг** е систем на постојано следење и анализа на целосната состојба на шумските екосистеми, а особено на нивната виталност, здравствена состојба и биолошка разновидност поради преземање на превентивни мерки и заштита;
16. **Насад** е дел од шума која според видовите на дрва, структурата, начинот и формата на одгледување се разликува од својата околина и бара посебни одгледувачки мерки;
17. **Нега на шумите** опфаќа одгледувачки мерки која се спроведува во шумските насади од моментот на настанување па до времето на обновителна сеча;
18. **Обнова на шума** е процес на настанување/основање на нови млади шуми на местото на постојните шуми по природен пат или вештачки подигнати шуми;
19. **Одгледување на шумите** е одржување, нега, обнова, мелиорација и реконструкција на шуми и шикари, замена на видови дрвја, збогатување на шумите со повредни видови дрвја и пошумување на голини и ерозивни земјишта;
20. **Одржливо стопанисување** подразбира стопанисување и користење на шумите и шумското земјиште на начин и во обем (степен) со кои се одржуваат нивниот биодиверзитет, продуктивност, способност за регенерација, виталност и нивниот потенцијал за исполнување, сега и во иднина, на релевантните еколошки, економски и социјални функции на локално, национално и глобално ниво, односно на начин кој не предизвикува оштетување на други екосистеми;
21. **Подигнување на шуми**, во смисла на овој закон, е пошумување на необраснато шумско земјиште, подигнување на насади од одредени дрвни видови и заштитни појаси на нови површини, како и нега на новоподигнатите шуми до првиот проред;
22. **Пасиште** е земјоделско земјиште коешто во најголем обем е обраснато со тревна и зелјаста вегетација и првенствено се користи за исхрана на дивеч и напасување на добиток;
23. **Провиниенција** е географско потекло на одреден вид;
24. **Производни функции на шумите** се производството на дрвната маса и другите шумски производи;
25. **Процена на влијанието на животната средина** е превентивна мерка на заштита на животната средина основана врз изработка на студија спроведена со консултации и со учество на јавноста и анализа на алтернативни мерки со цел да се соберат податоци и да се предвидат одредени штетни влијанија врз животот и здравјето на луѓето, флората и фауната, земјиштето, водата, воздух, климата и пределот, материјалните и културните добра и заемното влијание на овие причинители, како и утврдување и предлагање на мерки со кои се спречуваат, намалуваат или отстрануваат овие штетни влијанија;
26. **Пустошење на шумите** се работи извршени спротивно на прописите со кои се ослабува производната сила на шумското земјиште со што се доведува во опасност трајноста на шумското производство, одгледувањето на шумите на тоа земјиште или се загрозува опстанокот на шумата и нивните општокорисни функции (сеча во поголем обем која би значела копачење на шумите, пребирна сеча од појак интензитет, подбелување на стеблата, секоја активност која може да предизвика закоравување и измивање/ерозија на земјиштето);
27. **Реинтродукција** е повторно внесување на одреден растителен или животински вид во одредено подрачје;
28. **Санитарни сечи** со кои од шумата се отстрануваат оштетените, заболените, сувите стебла со цел за спречување на натамошно ширење на штетното влијание;
29. **Стопанисување со шумите** е планирање, организација, раководење и контрола на сите дејности во шумарството (одгледување, заштита и користење);
30. **Стручно советодавни работи** се давање на стручни совети, давање на упатства и други стручни и образовни услуги од страна на шумарските стручњаци на сопствениците на шумите;

31. **Стручни работи во областа на шумарството** се работи поврзани со извршување на ознаката за сеча и планирање на шумите, заштита и одржување на шумите и биодиверзитетот во шумите, одгледување на шумите, користење на шумите, изградба на шумски комуникации и советувања на сопствениците на шумите;
32. **Управување со шумите** е стратешко планирање, организација и извршување на управни работи, мониторинг и надзор во шумарството;
33. **Чиста сеча** означува отстранување на сите или скоро на сите дрвја на површината чие растојание на рабовите меѓу останатиот насад е поголем од две висини на средно стебло од насадот;
34. **Шумарство** е наука, вештина и практика на одржливо стопанисување со шуми и други природни ресурси кои се наоѓаат во шума и на шумско земјиште;
35. **Шумска инфраструктура** се објекти во шума, шумски патишта, патеки за привлекување, други дотурни патишта и друга инфраструктура која е наменета за стопанисување со шумите;
36. **Шумска ливада** е шумско земјиште коешто е обраснато со тревна и зелјаста вегетација и првенствено се користи за косење и производство на семе и исхрана на дивеч;
37. **Шумски отпад/отпад после сеча** се делови од стеблото кои остануваат во шумата по сеча како неупотребени за натамошно производство, освен деловите на стеблата и гранките со дијаметар над 7 см кои не претставуваат шумски отпад;
38. **Шумски патишта** се патишта во кои се вклучени и другите патни инфраструктури кои се долж нивните правци кои се првенствено наменети за одгледување и користење на шумите;
39. **Шумски влеќи/патишта** за привлекување е секундарна патна мрежа наменета за привлекување на дрвните сортименти при користењето на шумите;
40. **Шумски ред** е состојба во шумата која обезбедува услови за нејзино одржување, обновување и унапредување на шумите, посебно за заштита од пожари, растителни болести и штетници, заштита на земјиштето под шума од настанување и развивање на ерозивни процеси поради сеча или отстранување на дрвата од шума и заштита на подмладокот;
41. **Шумски производи** се сите производи во шума и на шумско земјиште, вклучувајќи и шумски дрвја и грмушки и сите нивни делови, биомаса на целата шумска вегетација, цветови, семе, плодови, кора, корења, мов, папрат, трети, трска, цвеќе, лековити-ароматични и јадливи растенија, други растенија и нивните делови, печурки, мед, смола, листинец, трева и сено, дивеч и другите животни кои живеат во шума, тресет и хумус;
42. **Шумски жиг-означувач** е печат за означување на стебла за сеча и посечена дрвна маса - дрвни сортименти;
43. **Шумски сортименти** се видови дрвни производи во шума (огревно дрво, целулозно дрво, ситно техничко дрво и техничко дрво);
44. **Шумскостопанска единица** е дел од шумска област која по правило ја сочинува просторната целина од шума и шумско земјиште, а опфаќа цел шумски комплекс или само еден негов дел и
45. **Шумско земјиште** е земјиште на кое има шума или кое поради своите природни својства е најповолно за одгледување на шума, како и земјиште на кое се наоѓаат објекти наменети за стопанисување со шумите.

II. ОДРЖЛИВО СТОПАНИСУВАЊЕ СО ШУМИТЕ

Забрани

Член 13

- (1) За да се оствари одржливото стопанисување со шумите забрането е:

- пустошење и копачење на шуми;
  - трајна пренамена на шумско земјиште;
  - чиста сеча која не е одобрена како редовна мерка за обновување на шумата во планските документи;
  - секоја сеча која не е во согласност со планските документи;
  - активности во заштитените подрачја кои не се во согласност со планските документи за заштитените подрачја;
  - сеча на ретки и заштитени видови на дрвја;
  - подбелување на стебла освен за потребите за обнова и нега на шума;
  - напасување, брстење на кози и друга стока и желедење без дозвола;
  - собирање на листинец, хумус и други дејствија со кои се ослабува приносната сила или се загрозува опстанокот на шумата и нејзините општокорисни функции;
  - самоволно присвојување на шума, уништување или оштетување на ознаки и гранични знаци;
  - депонирање на отпад, отровни супстанции и друг вид на материјал во шума;
  - други работи кои го намалуваат приносот на шумите и ја загрозуваат нивната функција;
  - сеча на семенски стебла и насади и чисти сечи кои не се предвидени со посебниот план, освен при изградба на објекти, согласно со овој закон;
  - палење и опожарување на шума;
  - бесправна сеча на шума;
  - лупење кора од стебла;
  - уништување или оштетување на подмладок во шума или на садници во пошумени сечишта;
  - спроведување на активности со кои се интензивираат процесите на ерозија и други процеси на деградација на земјиштето;
  - кастрење на стебла за лисничарење спротивно на планските документи;
  - намерно отстранување и намалување на популациите на другите шумски производи или нивно уништување на кој било начин и
  - смоларење.
- 2) Без дозвола на сопственикот, односно корисникот на шуми, забрането е:
- подигнување на привремени објекти, шатори и организирање на кампови;
  - организација на масовни собири кои можат да предизвикаат штета на шумите;
  - поставување на кошници за пчели;
  - собирање на други шумски производи (печурки, плодови, лековити растенија, полжави и друго) во количини поголеми од 1 килограм;
  - поставување на информативни табли и ознаки;
  - поставување на огради;
  - движење на моторни возила надвор од патиштата, освен за службени потреби;
  - движење во затворени и забранети подрачја, патишта, опитни површини и деловни објекти и
  - движење на површини на кои се изведуваат шумски работи и други деловни активности (пошумување, сеча, изградба на објекти, лов и друго).

Копачење на шуми и трајна пренамена на шумско земјиште

Член 14

- 1) По исклучок од одредбите на членот 13 став (1) алинеи 1 и 2 од овој закон, копачење на шуми и трајна пренамена на шумско земјиште може да се врши:
1. кога тоа е утврдено со посебните планови и програми за стопанисување со шумите;
  2. заради спроведување на документите за просторно уредување кои ги донесува Владата на Република Македонија (во натошошниот текст: Владата);

3. заради изградба на објекти за заштита на луѓе и материјални добра од елементарни непогоди и одбрана на земјата;
  4. во постапка на комасација и арондација на шуми и шумско земјиште;
  5. кога со закон е утврден јавен интерес за изградба на објекти кои според посебни прописи се градат надвор од градежното подрачје;
  6. при зафаќање на шуми и шумско земјиште субјектите кои ги градат објектите од ставот 1 точка 5 на овој член се должни да прибават согласност за трајна пренамена на шуми и шумско земјиште од органот на државната управа надлежен за работите од областа на шумарството и
  7. со шумата врз која е извршена промена на намената до извршувањето на планираната намена, стопанисува корисникот врз основа на овој закон.
- 2) До започнување на вршење на планираните активности за изградба на објекти од јавен интерес согласно со ставот 1 точка 5 на овој член со шумите и шумското земјиште за кои е дадено согласност за трајна пренамена, стопанисува дотогашниот корисник на шумата и шумското земјиште.

Надоместок за трајна пренамена

Член 15

- 1) За трајна пренамена на шуми и шумско земјиште се плаќа надоместок во висина на вредноста на утврдената штета согласно со членот 60 од овој закон.
- 2) Не се плаќа надоместок за трајна пренамена на шума и шумско земјиште за изградба на објекти од јавен интерес кога инвеститор е Република Македонија.

Право на службеност на шумите и шумското земјиште

Член 16

Во шуми и на шумско земјиште во државна сопственост може да се стекне право на службеност при изградба на водоводи, канализации, гасоводи, електрични водови, експлоатација на минерални сировини, извршување на туристичка дејност, премин за одгледување на добиток, како и за премин за подигнување на повеќегодишни насади на необраснато шумско земјиште и земјиште обраснато со деградирана шума во приватна сопственост.

Размена на шуми и шумско земјиште

Член 17

- 1) Заради окрупнување на комплексите, државна шума и шумско земјиште може да се размени за приватна шума и шумско земјиште.
- 2) Државната шума и шумското земјиште се разменува доколку е издвоена од шумскиот комплекс и се наоѓа како енклава во приватни шуми и шумско земјиште или се граничи со повеќе страни со приватни шуми и шумско земјиште.
- 3) Приватната шума и шумското земјиште се разменува доколку се наоѓа како енклава во државна шума и шумско земјиште или се граничи со повеќе страни со државна шума и шумско земјиште.
- 4) Размената на шуми и шумско земјиште од ставовите 2) и 3) на овој член може да се направи доколку се исполнети следниве услови:
  - површините кои се предмет на размена се наоѓаат во иста катастарска општина и се со иста или приближно иста големина и
  - шумата која е предмет на размена е со ист или приближно ист квалитет.
- 5) Постапката за размени на шума и шумско земјиште ја спроведува органот на државната управа надлежен за работите од областа на шумарството по барање на заинтересирано лице или по службена должност.

- 6) На предлог на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на шумарството, одлуката за размени на шума и шумско земјиште од ставовите 2 и 3 на овој член донесува Владата на Република Македонија по претходно мислење на Државното правобранителство на Република Македонија.
- 7) Трошоците на постапката за размена шума и шумско земјиште од ставовите 2 и 3 на овој член се на терет на предлагачот на размената.
- 8) Договорот за размени на шума и шумско земјиште во име на Република Македонија го потпишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на шумарството.

Уредување на начин и надоместок на копачење на шумите

Член 18

- 1) За копачење на шумите на корисникот му се плаќа надоместок во висина од вредноста за пошумување на површината колку што изнесува површината на која е извршено копачењето, дрвната маса, изгубениот прираст и општокорисните функции.
- 2) За копачење на шуми и шумско земјиште се плаќа надоместок во висина на вредноста на утврдената штета согласно со членот 60 од овој закон.

Заштита на загрозени и ретки видови на дрвја

Член 19

- 1) Забранета е сеча на стебла, уништување на подмладок, собирање на семе од заштитени, загрозени и ретки видови на шумски дрвја во шума настанати по природен пат.
- 2) По исклучок од ставот 1 на овој член, по барање на корисникот или сопственикот на шумата, собирање на семе од заштитени, загрозени и ретки видови на шумски дрвја настанати по природен пат и нивна сеча може да се изврши во случаи кога заштитените, загрозените и ретките видови на шумски дрвја настанати по природен пат се суви или заболени, физиолошки зрели и постојат други причини поради кои им претстои непосредна опасност од сушење, заради изградба на објекти во функција на стопанисување со шумата и објекти од јавен интерес утврдени со закон, по претходно одобрение на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на шумарството во соработка со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежна за работите од областа на заштита на животната средина и просторното планирање.

Утврдување на општокорисните функции на шумите

Член 20

Општокорисните функциите на шумите се утврдуваат со посебните планови за стопанисување со шумите.

Приоритети за општокорисни функции на шумите

Член 21

- 1) Со шуми над кои се утврдени приоритети за општокорисните функции се стопанисува согласно со овој закон и други прописи.

2) Плановите од членот 28 на овој закон, со кои се утврдени приоритетите за општокорисните функции за шумите, ги содржат мерките кои мора да се преземат за стопанисувањето со тие шуми.

3) Во плановите и програмите со кои се опфатени шумите за кои се утврдени приоритети за општокорисните функции се вршат соодветни измени и дополнувања во согласност со членот 34 од овој закон и се на терет на предлагачот.

4) Средствата за спроведување на мерките од ставовите 2 и 3 на овој член и надоместокот, доколку со тие мерки се ограничува правото на користење на шумите и се зголемуваат трошоците за стопанисување, ги обезбедува лицето по чие барање се утврдени приоритетите за општокорисни функции на шумите.

5) Со шумата за која се утврдени приоритетите за општокорисни функции стопанисува корисникот, односно сопственикот кој стопанисувал со таа шума до утврдување на приоритетните функции.

6) Доколку не се обезбедат средства од ставот 4 на овој член корисникот, односно сопственикот на шумата не е должен да ги спроведува мерките утврдени со членот 34 од овој закон.

Обврски за санирање на обесшумени површини

Член 22

1) Сопствениците и корисниците на шуми се должни да извршат пошумување на пожаришта, површини на кои не успеале природната обнова и пошумувањето, како и на површини на кои е извршено пустошење -бесправна чиста сеча, копачење на шуми или бесправна сеча на ретки видови дрвја, во рок кој не може да биде подолг од две години, сметано од денот на настанување на обесшумувањето.

2) Доколку сопствениците и корисниците од ставот 1 на овој член не се во можност да ги спроведат мерките од ставот 1 на овој член, овие мерки ќе ги спроведе органот на државната управа надлежен за работите од областа на шумарството или правното лице кое тој ќе го овласти на терет на сопственикот и корисникот на шумата.

III. ПЛАНИРАЊЕ

Стратегија за одржлив развој на шумарството

Член 23

1) Националната шумарска политика во Република Македонија се остварува преку Стратегијата за одржлив развој на шумарството во Република Македонија.

(2) Стратегијата за одржлив развој на шумарството е плански документ што го уредува проширувањето на квалитетот и заштитата на шумскиот фонд согласно со Просторниот план на Република Македонија, мултифункционално стопанисување со шумите и одржлив развој на шумарството, зголемување на придонесот на шумите и на другите поврзани добра и услуги во квалитетот на животот во руралните области, зголемување на јавните и социјалните функции на шумите и шумарството преку заедничка стратегија за развој, со севкупна валоризација на нејзините општокорисни функции и социјални функции и зголемување на свеста за еколошките и социјалните вредности на шумите.

3) Стратегијата за одржлив развој на шумарството ја донесува Владата за период од 20 години.

Општ план за стопанисување со шумите во Република Македонија

Член 24

- 1) Поделбата/разграничувањето на шумите по намена, производни и заштитни, се утврдува врз основа на општиот план.
- 2) Во општиот планот за стопанисување со шумите во Република Македонија се прикажува и анализира состојбата на шумскиот фонд (шумите), се одредуваат функциите на шумите, се одредува намената на шумите, се дефинира функционалната, просторната и еколошката целина, главните цели на развојот, целите и мерките за унапредување на шумите, одржување и унапредување на општокорисните функции на шумите и заштитата на шумите, одредување на методите/начините на стопанисување со шумите, како и одгледувачките и уредувачките мерки.
- 3) Со општиот план за стопанисување со шумите во Република Македонија особено се утврдуваат природните услови и можности за опстанок, обнова и развој на шумите, состојбите на шумите по вид, очуваност, дрвна маса, прираст, отвореност, загрозеност од негативни влијанија, општите насоки и цели на идното стопанисување и мерките за одгледување, заштита, развој, унапредување и проширување на шумскиот фонд во Република Македонија.
- 4) Општиот план за стопанисување со шумите во Република Македонија има важност од 20 години и го донесува Собранието на Република Македонија.
- 5) Органот на државната управа надлежен за работите од областа на шумарството го изготвува општиот план за стопанисување со шумите во Република Македонија и го доставува до Владата на усвојување, а Владата го доставува до Собранието на Република Македонија за донесување.
- 6) Општиот план за стопанисување со шумите во Република Македонија се изработува во две фази и тоа нацрт и предлог.
- 7) Владата донесува одлука за ставање на нацртот на општиот план за стопанисување со шумите на јавен увид, која се објавува во "Службен весник на Република Македонија".
- 8) Нацртот на општиот план за стопанисување со шумите се става на јавен увид најмалку 60 дена од денот на објавувањето на одлуката од ставот 7 на овој член.
- 9) Стручната расправа по нацртот на општиот план за стопанисување со шумите ја организира органот надлежен за работите од областа на шумарството.
- 10) Врз основа на мислењата дадени од стручната расправа по нацртот на општиот план за стопанисување со шумите се изготвува предлог на општиот план кој се доставува на усвојување до Владата на Република Македонија.
- 11) Средствата за изработка и рецензија на општиот план за стопанисување со шумите се обезбедуваат од Буџетот на Република Македонија.
- 12) Општиот план за стопанисување со шумите може да се изменува и дополнува во текот на неговата примена врз основа на научно-истражувачките сознанија, изменети природни услови и потреби и други поводи за унапредување на општиот план.
- 13) Изменувањето и дополнувањето на општиот план за стопанисување со шумите, согласно со ставот 12 од овој член, го врши Собранието на Република Македонија на предлог на Владата.

Национална инвентаризација

Член 25

- 1) За квалитетно планирање во шумарството ќе се спроведе национална инвентаризација на шумските ресурси со која ќе се собираат податоци за состојбата на шумите, за потребите на шумарската политика и шумарската оператива, екологијата, ловството, заштитата на околината, заштитата на

природата, дрвопреработувачката индустрија, како и за потребите на државните и меѓународните организации.

2) Содржината и начинот на спроведување на национална инвентаризација на шумските ресурси ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на шумарството.

Национален совет

Член 26

1) Заради следење на одржливо управување, планирање, стопанисување со шумите и чување на шумите и шумското земјиште на начин и во обем со кои трајно се одржува и унапредува нивната производна способност, биолошка разновидност, способност за обнова и виталност во интерес на економските, еколошките и социјалните функции на шумата, се основа Национален совет за шумарство (во натамошниот текст: Советот) како советодавно тело на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на шумарството.

2) Советот е составен од претседател и десет члена кои ги именува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на шумарството.

3) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на шумарството по функција е претседател на Советот.

4) Во Советот се именуваат членови согласно со следнава структура:

1. еден претставник од Секторот за шумарство и ловство при Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство - дипломиран шумарски инженер – отсек шумарство со пет години работно искуство во шумарството;

2. еден претставник од Државниот инспекторат за шумарство и ловство – дипломиран шумарски инженер - отсек шумарство со пет години работно искуство во шумарството;

3. еден претставник од субјектот кој стопанисува со државните шуми – дипломиран шумарски инженер - отсек шумарство со пет години работно искуство во шумарството;

4. еден претставник од истакнати стручни и научни работници од областа на шумарството;

5. еден претставник од органот на државната управа надлежен за работите од областа на заштитата на природата;

6. еден претставник од органот на државната управа надлежен за работите од областа на законодавството;

7. еден претставник од Заедницата на единиците на локалната самоуправа;

8. еден претставник од сопственици на приватни шуми;

9. еден претставник од Министерството за одбрана и

10. еден претставник од Дирекцијата за заштита и спасување.

5) Членовите на Советот се именуваат за период од четири години и можат повторно да бидат именувани.

6) Начинот на своето работење Советот го уредува со деловник.

7) Средствата за вршење на работите на Советот се обезбедуваат од Буџетот на Република Македонија.

Шумскостопанска единица

Член 27

1) Шумскостопанска единица претставува основна единица за планирање.

(2) Шумскостопанска единица е природна и стопанска целина утврдена според орографските и хидрографските карактеристики, сообраќајниците и други

природни и економски услови за управување и стопанисување со шумите и шумската инфраструктура.

3) Шумскостопанската единица е составена од оддели и пододдели.

4) Шумскостопанската единица опфаќа шуми на еден сопственик или корисник со површина од 100 до 10.000 ха.

5) По исклучок од ставот 4 на овој член шумскостопанска единица може да се формира и од шуми на повеќе сопственици и корисници, доколку тие заедно не поседуваат помалку од 100 ха шуми и шумско земјиште.

6) Во исклучителни случаи површината на шумскостопанската единица може да изнесува и над 10.000 ха, ако истата не може да претставува посебна географска целина, но не повеќе од 15% од површината утврдена во ставот 4 од овој член.

Плански документи

Член 28

Планирањето на управувањето и стопанисувањето со шумите и шумското земјиште се остварува преку:

- посебни планови за стопанисување со шумите;
- програма за стопанисување со шумите и
- годишни планови за стопанисување со шумите.

Посебни планови за стопанисување со шумите

Член 29

1) Стопанисувањето со шумите во шумскостопанските единици се врши во согласност со посебни планови за стопанисување со шумите (во натамошниот текст: посебни планови).

2) Врз основа на општиот план за стопанисување со шумите корисникот донесува посебни планови за стопанисување со шумите за секоја шумскостопанска единица.

3) Посебните планови се донесуваат за сите шуми освен за шумите во приватна сопственост чија површина е под 100 ха.

4) Посебниот план ги разработува општите услови пропишани со општиот план за стопанисување со шумите во Република Македонија, ги анализира спроведените мерки на стопанисување, ги утврдува плановите за стопанисување по вид и обем на работите, времето и начинот на спроведување и ги утврдува вредностите на шумите. Составен дел на планот е деталниот попис на шумите и шумското земјиште во состав на шумскостопанската единица усогласен со катастарската евиденција.

5) Корисникот на државните шуми донесува посебен план со важност од десет години, по претходна добиена согласност од органите на државната управа надлежни за работите од областа на шумарството и одбраната.

6) Субјектите задолжени за управување со заштитените подрачја се должни во плановите за управување со заштитените подрачја, во делот кој се однесува за шумските екосистеми да ги вградат елементите од содржината на посебниот план за стопанисување со шумите утврден согласно со прописите од ставот 11 на овој член.

7) Сопствениците на приватни шуми кои поседуваат шума со површина над 100 ха или ќе се здружат на ниво на една или повеќе катастарски општини, донесуваат посебен план со важност од десет години.

8) Сопствениците на приватни шуми за кои нема изработено посебен план или програма за стопанисување со шумите, стопанисуваат според критериуми за стопанисување со шумите во приватна сопственост.

9) Критериумите за стопанисување со шумите во приватна сопственост се форма на одгледување, квалитет на насадите, претходно извршени работи, обем на сеча, вид на сеча, вид на работите за одржување, унапредување на шумите, лица кои можат да ги извршуваат и роковите за нивно извршување.

10) Средствата за изработка и рецензија на посебните планови за стопанисување со шумите ги обезбедува сопственикот, односно корисникот на шумата.

11) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на шумарството донесува поблизок пропис за содржината на посебните планови за стопанисување со шумите, нивната изработка, нивното донесување и одобрување, како и критериумите за стопанисување со шумите во приватна сопственост.

Програма за стопанисување со шумите

Член 30

1) Со семенски плантажи, ветрозаштини појаси на површина поголема од два ари, шумски култури и плантажи со површина поголема од два ари кои не се опфатени во шумскостопанска единица, како и за приватни шуми под 100 ха се стопанисува врз основа на програма за стопанисување со шуми (во натамошниот текст: програмата).

2) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на шумарството ќе донесе поблизок пропис за содржината на програмата од ставот 1 на овој член.

3) Програмата ја донесува корисникот на шумата од ставот 1 на овој член со важност од десет години.

4) На програмата од ставот 1 на овој член согласност дава органот на државната управа надлежен за работите од областа на шумарството.

5) Средствата за изработка и одобрување на програмата од ставот 1 на овој член ги обезбедува сопственикот, односно корисникот на шумата.

Годишен план за стопанисување со шуми

Член 31

1) Годишниот план за стопанисување со шуми го донесува корисникот до 1 декември од тековната за наредната година.

2) Годишниот план за стопанисување со шуми е во согласност со посебните планови за стопанисување со шумите.

3) Годишниот план за стопанисување со шуми го одобрува органот на државната управа надлежен за работите од областа на шумарството.

4) Годишниот план за стопанисување со шуми ги дефинира обемот и динамиката на работите на заштита, одгледување и користење на шумите и средствата за извршување на тие работи. Составен дел на годишниот план за стопанисување со шуми е изведбениот план.

5) Содржината на годишниот план за стопанисување со шуми може да се измени само поради елементарни непогоди и други непредвидени околности и тоа по иста процедура како што е донесен.

6) Годишниот план за стопанисување со шуми ги содржи плановите за заштита на шумите, одгледување, расадничко производство, користење и изградба на инфраструктура, како и планиран обем на средства за извршување на овој план.

7) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на шумарството ја пропишува содржината на годишниот план за стопанисување со шуми.

Изведбен план

Член 32

- 1) Изведбениот план за стопанисување со шуми се изработува само за шуми за кои е донесен посебен план за стопанисување.
- 2) Изведбениот план за стопанисување со шумите детално ги разработува плановите за одгледување, заштита и користење на шумите, како и технолошката постапка, условите, начинот и рокот за извршување на овие работи.
- 3) Изведбениот план за стопанисување со шумите се изработува на ниво на оддел утврден со посебниот план обележан на терен.
- 4) Изведбениот план за стопанисување со шумите се донесува најдоцна до 31 октомври во тековната за наредната година.

Изработка на посебните планови и програми за стопанисување со шумите

Член 33

Изработка на посебните планови и програми за стопанисување со шумите во државна сопственост е обврска на корисникот на шумите, а за приватните шуми на сопствениците на шумите.

Изменување и дополнување на плановите и програмите

Член 34

- 1) Ако во текот на спроведување на плановите или програмите се утврдат битни недостатоци или се променат состојбите врз кои се засновани, корисникот на шумата е должен да престане со работа во шума и ќе се изврши изменување и дополнување на плановите и програмите во рок од шест месеца од утврдувањето на битните недостатоци, односно изменетите околности.
- 2) Постапката за изменување и дополнување може да покрене органот на државната управа надлежен за работите од областа на шумарството, сопственикот или корисникот на шуми.
- 3) Во случај кога постапката за изменување и дополнување ја покренува субјект кој не е наведен во ставот 2 на овој член, средствата за изменување и дополнување ги обезбедува субјектот кој ја покренува постапката.

Важност на плановите

Член 35

- 1) Плановите и програмите за стопанисување со шумите мора да бидат поднесени на одобрување најдоцна до истекот на важноста на периодот за кои претходно се одобрени.
- 2) На планот и програмата се дава согласност најдоцна во рок од една година од истекот на периодот за кој е донесен планот, односно програмата.
- 3) Во периодот од истекот на времето за кое е донесен претходниот план, односно програма до донесувањето на новиот план, односно програма со шумата се стопанисува согласно со претходниот план, односно програма.
- 4) Во периодот од ставот 3 на овој член обемот на работите на одгледување и заштита на шумите не може да биде помал, а обемот на сеча на шума не може да биде поголем од просекот на овие работи предвидени со плановите, односно програмите донесени за претходниот период.
- 5) Работите од ставот 4 на овој член не можат да се извршуваат доколку нема согласност од органот на државната управа надлежен за работите од областа на шумарството.

6) По истекувањето на периодот од ставот 2 на овој член, доколку не се добие согласност на планот, односно програмата, не може да се врши сеча на шума.

Чување на планските документи

Член 36

- 1) Планските документи од членовите 23, 24 и 28 алинеи 1 и 2 на овој закон се чуваат трајно.
- 2) Годишните и изведбените планови се чуваат десет години.
- 3) Планските документи од членовите 23, 24 и 28 алинеи 1 и 2 на овој закон се чуваат во органот на државната управа надлежен за работите од областа на шумарството.
- 4) Годишните и изведбените планови се чуваат кај сопственикот, односно корисникот и кај органот на државната управа надлежна за работите од областа на шумарството.

Спроведување на планските документи

Член 37

- 1) Сопствениците и корисниците на шумите се должни да ги спроведуваат целите, мерките, активностите и одредбите предвидени со Стратегијата за одржлив развој на шумарството во Република Македонија, општиот план за стопанисување со шумите, посебните планови и програми за стопанисување на шумите во рок и на начин утврден со истите.
- 2) Спроведувањето на Стратегијата за одржлив развој на шумарството во Република Македонија и општиот план за стопанисување со шумите се обезбедува со изработка и спроведување на посебните планови и програми за стопанисување со шумите.
- 3) Спроведувањето на посебните планови и програми за стопанисување со шумите се обезбедува со годишниот план за стопанисување со шумите и изведбениот план.
- 4) Извршениот обем на планирани работи со посебните планови, во шумите треба да биде по вид и обем сразмерен на обемот на извршена сеча во претходната година утврден со планот.
- 5) Планираните работи и мерки во делот на заштитата на шумите се задолжителни и треба да бидат извршени во целост.

Учество на јавноста

Член 38

- 1) Носителите на планирањето се должни во постапката за изработка на стратегијата за одржлив развој на шумарството во Република Македонија и општиот план за стопанисување со шумите да обезбедат учество на заинтересираните страни и пошироката јавност.
- 2) Во постапката за добивање на согласност на планските документи од ставот 1 на овој член се врши јавен увид и се одржува јавна расправа во време кое не може да биде пократко од 60 дена од денот на објавувањето на јавниот увид.

Евидентирање на работите

Член 39

- 1) Извршените работи на заштита, одгледување и користење на шумите мораат да се евидентираат во посебните планови и програми и во изведбените планови најдоцна до 1 март во тековната за претходната година.
- 2) Покрај евиденцијата во посебните планови за извршените работи од ставот 1 на овој член, субјектите што стопанисуват со шумите, се должни да водат и месечен извештај во посебни образци (сеча, дотур и превоз), посебно за секоја шумскостопанска единица.
- 3) Месечните извештаи се со трајна вредност и се приложуваат кон посебните планови за стопанисување со шуми.
- 4) Формата, содржината и начинот на пополнување на месечни извештаи од ставот 2 на овој член ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на шумарството.

Достапност на податоците од планските документи

Член 40

- 1) Податоците од планските документи се достапни за целокупната заинтересирана јавност.
- 2) За издавање и користење на податоците од ставот 1 на овој член се наплатува надоместок.
- 3) Податоците од ставот 1 на овој член на барање на државните органи се издаваат без надоместок.
- 4) Податоците од посебните планови за стопанисување со шумите можат да се користат со надоместок кој ја пропишува сопственикот, односно корисникот. Податоците од програмите кои се однесуваат на поединечни сопственици на парцели, сопствениците ги добиваат без надоместок.
- 5) Постапката, начинот на користење на податоци и висината на надоместокот за нивното користење ја пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на шумарството.
- 6) Не се достапни податоците со кои располага органот на државната управа надлежен за работите од областа на шумарството за посебни планови за стопанисување, одгледување и заштита на шумите или нивни делови за кои не е дадена согласност за нивна целосна или делумна реализација од страна на Министерството за одбрана.

IV. СТОПАНИСУВАЊЕ СО ШУМИТЕ

1. Одгледување на шумите

Стопанисување со објекти за производство на семе

Член 41

Стопанисувањето со објекти за производство на семе се врши на начин со кој се обезбедува максимално производство на квалитетно шумско семе и овозможува полесноберење, односно собирање на семето.

Сеча на стебла за производство на шумско семе

Член 42

- 1) Сеча на стебла и насади кои се признати како основен материјал за производство на шумско семе, може да се врши заради спроведување на мерки на нега за постигнување на оптимални структури за производство на шумско семе.

2) Оштетени или заболени стебла се отстрануваат кога на истите им претстои непосредно сушење или претставуваат легло на зараза од растителни болести и штетници.

Извршување на одгледувачки работи

Член 43

Субјектите што вршат одгледување на шумите, особено ги вршат следниве работи:

- го прилагодуваат начинот на одгледување според условите на средината, биолошките особености, видовите на дрвја и состојбата на тие шуми;
- го следат семеносењето, го потпомагаат природното обновување на шумите со шумско-одгледувачки и други мерки и вршат вештачко пошумување каде што природното обновување не успеало;
- пошумуваат необновени по природен пат сечишта, пожаришта, оголени и други деградирани површини од природни и зооантропогени влијанија при што им дава предност на дрвни видови од локална провениенција;
- спроведуваат мерки на нега;
- ги штитат деградираниите шуми и шикарите од натамошна деградација и вршат реконструкција и мелиорација на истите;
- ги збогатуваат шумите со високоприносни и квалитетни видови дрвја и
- преведуваат нискостеблени во високостеблести шуми, во зависност од месторастењето и биолошките особини на дрвјата.

Обем на извршување на работите

Член 44

1) Работите на одгледување на шумите предвидени со плановите и програмите, се извршуваат секоја година, по обем и квалитет сразмерно на искористениот сечив етат во претходната година, но не помалку од 50% од предвидените.

2) Работите од ставот 1 на овој член што како обврска од извршените сечи во годината произлегуваат од една шумскостопанска единица, можат да се предвидат и извршат и во друга шумскостопанска единица.

Рок на извршување на работите

Член 45

1) Субјектите што вршат одгледување со шумите се должни во рок од две години од денот на настанатата промена да извршат пошумување на површините на кои не успеало обновувањето на шумата, на површините на кои е извршено бесправно копачење, бесправна сеча, сеча со поголем интензитет од предвидениот и на пожаришта, врз основа на изменување и дополнување на посебниот план.

2) Површините кои се опожарени или оштетени од природни непогоди, чија вкупна површина не е поголема од 50 ха во границите на една шумскостопанска единица ќе се пошумат врз основа на изменување и дополнување на посебниот план, а ако површината изнесува над 50 ха ќе се пошумуваат во предвидениот рок од ставот 1 на овој член со средства од програмата за проширена репордукција на шумите, врз основа на изменување и дополнување на посебниот план.

Изградба на објекти

Член 46

- 1) Во шума не можат да се градат објекти и да се изведуваат други работи, освен оние кои се во функција на унапредување на шумите и дивечот, во согласност со планските документи во шумарството и ловството, како и објекти од јавен интерес утврдени со закон и објекти наменети за потребите на одбраната.
- 2) При изготвување на техничката документација за изградба на објекти од јавен интерес, инвеститорот е должен да поднесе барање за добивање на согласност од органот на државната управа надлежен за работите од областа на шумарството.
- 3) Органот на државната управа надлежен за работите од областа на шумарството согласноста од ставот 2 на овој член ја издава во рок од 30 дена од денот на поднесувањето на барањето.
- 4) За изградба на објекти во шума, на корисникот му се плаќа надоместок во висина од вредноста за пошумување на површината колку што изнесува површината на која е предвидена градба на објект, дрвната маса, изгубениот прираст и општокорисните функции.
- 5) За утврдувањето на штетите настанати со градба на објекти во шума се плаќа надоместок во висина на вредноста на утврдената штета согласно со членот 60 од овој закон.

2. Заштита на шумите

Заштита на шумите и обврските на корисниците и сопствениците на шумите

Член 47

- 1) Заштитата на шумите и шумското земјиште опфаќа мерки и активности кои се спроведуваат со цел да се спроведе заштита од биотски, абиотски и други фактори кои можат да предизвикаат штетни последици во шумата.
- 2) Корисниците и сопствениците на шумите се должни во соработка со органот на државната управа надлежен за работите од областа на шумарството да го следат влијанието на биотските и абиотските фактори по здравствената состојба на шумите и по нивно барање навремено да преземат мерки за заштита на шумите и шумското земјиште, согласно со ставот 1 на овој член.

Извршување на работите за заштита на шумите

Член 48

- 1) Во вршењето на работите за заштита на шумите сопствениците, односно корисниците на шумата се должни:
  - навремено да го известат органот на државната управа надлежен за работите од областа на шумарството, односно овластеното лице кој ја извршува стручно - советодавната работа во приватната шума за секоја нова и невообичаена појава која може да предизвика штета во шумата и
  - да постапуваат по барање на извештајно-дијагностичката служба.
- 2) Сопствениците на приватни шуми спроведуваат мерки на заштита во соработка со овластените лица кои ги извршуваат стручно - советодавните услуги во приватните шуми.
- 3) Доколку сопствениците и корисниците на шума не ги спроведуваат мерките од ставот 1 алинеја 2 на овој член, шумарскиот инспектор ќе наложи нивно спроведување на трошок на сопственикот, односно корисникот на шумата.

Извештајно дијагнозно-прогнозна служба

Член 49

- 1) Органот на државната управа надлежен за работите од областа на шумарството обезбедува спроведување на извештајно дијагнозно-прогнозни работи за заштита на шумите.
- 2) Органот на државната управа надлежен за работите од областа на шумарството води евиденција, востановува и одржува постојана база на податоци за движењето на растителните болести и штетници усогласен и поврзан во единствен информационален систем.
- 3) Работите на Извештајно дијагнозно-прогнозната служба, органот на државната управа надлежен за работите од областа на шумарството може да ги додели на јавна установа од областа на шумарството, врз основа на договор.
- 4) Начинот на вршење на работите на Извештајно дијагнозно-прогнозната служба го пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на шумарството.

Мерки за одгледување и заштита на шумите

Член 50

- 1) Субјектите што стопанисуваат со шумите и правните лица кои вршат одгледување и заштита на шумите за посебна намена, како и сопствениците на шуми се должни да преземаат мерки за заштита на шумите од бесправни сечи, пожари, елементарни непогоди, растителни болести, штетни инсекти, бесправно напасување и други оштетувања.
- 2) Мерките од ставот 1 на овој член се однесуваат и за шуми за кои не е донесен посебен план за стопанисување.
- 3) Субјектите што стопанисуваат со шумите и сопствениците на шуми се должни да ја следат здравствената состојба на шумите, да преземаат превентивни мерки против појава на растителни болести, штетни инсекти и други штетници и да вршат сузбивање кога тие ќе се појават.

Белези и знаци

Член 51

Забрането е уништување на белези и знаци во шума и сеча на стебла на кои се поставени знаците.

Напасување и желедење

Член 52

- 1) Забрането е напасување на добиток и желедење во шума.
- 2) По исклучок од ставот 1 на овој член на определени површини може да се врши напасување на добиток, освен на кози и тоа во шуми во кои не се вршат, односно не се извршени мелиоративни мерки, во кои не е во тек природна или вештачка обнова и подмладување, кои не се издвоени за семенски насади, како и на необраснато шумско земјиште.
- 3) Органот на државната управа надлежен за работите од областа на шумарството ги определува условите и површината на шумата во која ќе се врши напасување на добиток и желедење.
- 4) Напасување на добиток и желедење во шума може да се врши само под контрола на чувар на добитокот и со одобрение на субјектите кои стопанисуваат со шумите.
- 5) Субјектите кои стопанисуваат со шумите и сопствениците на шуми се должни во шумата во која е забрането напасување, да определат делови од шумата низ

кои ќе биде дозволен премин на добитокот до местото за пасење, односно до поилата за вода.

6) Субјектите кои стопанисуваат со шумите имаат право на надоместок за напасување.

7) Условите под кои може да се врши испаша (време на испаша, вид на стока, број на грла, висина на надоместок за напасување, определување на премини за добитокот и слично) ги утврдуваат субјектите кои стопанисуваат со шумите.

Одгледување на дивеч

Член 53

Во шума може да се одгледува дивеч под услови и во број кој не го доведува во прашање одгледувањето и обновувањето на шумата.

Палење на отворен оган

Член 54

1) Забрането е палење на отворен оган во шума и на земјиште во непосредна близина на шумата, на растојание најмалку од 200 метри од работ на шумата.

2) По исклучок од ставот 1 на овој член може да се пали отворен оган под услови и на места што ќе ги определи и обележи субјектот што стопанисува со шумата.

3) Местата на кои е дозволено палење на отворен оган мора да бидат видно обележани и внесени во планот за заштита на шумите од пожар.

Подигнување на варници и жежници

Член 55

1) Забрането е подигнување на варници, жежници за дрвен јаглен и слични објекти што претставуваат опасност за појава на пожар, на растојание помало од 200 метри од работ на шумата.

2) По исклучок од ставот 1 на овој член подигање на жежници за производство на дрвен јаглен може да се врши во шума со одобрение од Дирекцијата за заштита и спасување, а по претходно добиено мислење од органот на државната управа надлежен за работите од областа на внатрешните работи.

3) Местата наменети за подигнување на жежници за производство на дрвен јаглен мора да бидат обележани од страна на субјектот кој ја користи жежницата и истиот мора да ги спроведе сите пропишани мерки на претпазливост пропишани од органот на државната управа надлежен за работите од областа на шумарството, во соработка со Дирекцијата за заштита и спасување.

Правење на просеки и набљудувачници

Член 56

1) Субјектите кои стопанисуваат со шумите и сопствениците на шуми, во зависност од степенот на загрозеност на шумата се должни да преземаат посебни мерки за заштита од пожари (правење просеки во шума, подигање на појаси од лисјарски видови дрвја во иглолисни шуми, поставување набљудувачници, организирање на набљудувачка, известувачка, противпожарна служба и слично).

2) Правните и физичките лица кои преку вршење на својата дејност предизвикуваат шумски пожари се должни да ја надоместат штетата на субјектите кои стопанисуваат со шумите, како и сопствениците на шуми.

3) Посебните мерки за заштита на шумите од пожари ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на шумарството во согласност со раководниот работник кој раководи со Дирекцијата за заштита и спасување, во соработка со единицата на локалната самоуправа.

Движење во шума

Член 57

- 1) Граѓаните имаат слободен пристап во шумите заради уживање, одмор и рекреација, на сопствена одговорност за својата безбедност и обврска за ненанесување на штета на шумата.
- 2) Субјектите кои стопанисуваат со шумите и сопствениците на шуми, слободниот пристап можат да го ограничат во заштитени делови на шума или делови на шума во кои е загрозувана безбедноста на луѓето.
- 3) Субјектите кои стопанисуваат со шумите и сопствениците на шуми во согласност со органот на државната управа надлежен за работите од областа на шумарството, можат целосно или делумно да забранат движење во шумата или во одделни нејзини делови во период кога постои зголемена опасност од шумски пожари или од работи кои се изведуваат во шума.
- 4) Забраната од ставот 3 на овој член се објавува во средствата за јавно информирање.

Шумски ред

Член 58

- 1) Субјектите кои стопанисуваат со шумите и сопствениците на шуми се должни својата работа во шума да ја организираат во време и на начин со кој ќе се овозможи воведување и одржување на шумски ред.
- 2) Доколку се поремети шумскиот ред, субјектите кои стопанисуваат со шумите и сопствениците на шуми се должни во најкраток можен рок и на пропишан начин да воведат и одржат шумски ред.
- 3) Начинот на воведување и одржување на шумски ред го пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на шумарството.

Депонирање на отпад

Член 59

- 1) Забрането е депонирање на отпад во шумите.
- 2) Под отпад од ставот 1 на овој член влегуваат сите категории на отпад класифицирани/категоризирани според Законот за управување со отпад.
- 3) Под загадување на шумите и шумското земјиште се подразбира и загадување со прашина и штетни материи од копови на минерални сировини, емисии од штетни материи на индустриски капацитети, рафинерии, топилници, хемиски капацитети и капацитети коишто преработуваат и третират опасни супстанции и материи, кисели дождови, загадување со загадени води и други видови и форми на загадување со што се загрозува здравјето и виталноста на растителниот и животинскиот свет во шумите и на шумските земјишта, се намалува прирастот на живиот свет, како и продуктивноста на почвата и врши загадување на почвата и водата во шумските екосистеми.
- 4) Субјектите кои стопанисуваат со шумите и шумско земјиште и сопствениците на шуми и шумско земјиште се должни да ги почитуваат нормите и да ги спречат дејствијата за загадување на шумите, како и да извршат отстранување на отпадот и другите штетни материи од шумата со право на целосен надоместок на трошоците од страна на лицето кое го извршило одлагањето на отпадот и другите материи.
- 5) Правните и физичките лица кои вршат загадување согласно со ставот 3 од овој член се должни да ги надоместат настанатите штети.

Надоместок за причинети штети

Член 60

- 1) За штети причинети во шума се плаќа надоместок според ценовник за штети во шума што го донесува органот на државната управа надлежен за работите од областа на шумарството.
- 2) Средствата од надоместот од ставот 1 на овој член за приватна шума се приход на сопственикот на шумата, а за државна шума се приход на субјектите кои стопанисуваат со шумите.
- 3) Субјектите кои стопанисуваат со шумите се должни средствата од надоместокот за причинети штети посебно да ги евидентираат и да ги користат за проста репродукција на шумите.

3. Користење на шумите

Користење на шумите

Член 61

- 1) Користењето на шумите се врши според намената и на начин кој обезбедува:
  - трајно зачувување и зголемување на вредноста на шумите;
  - зголемување на нивниот прираст и принос и
  - зачувување и унапредување на нивните општокорисни функции.
- 2) Користење може да се врши само на оние шуми за кои е донесен посебен план или програма.

Ознака за сеча

Член 62

- 1) Сеча во шума се врши само по претходна ознака за сеча.
- 2) Под ознака за сеча во смисла на ставот 1 од овој член се подразбира:
  - одбирање и означување на стебла за сеча и евидентирање на дрвната маса при стеблимичната сеча и
  - обележување на површината и евидентирање на дрвната маса при површинска чиста сеча.
- 3) Стеблимична сеча е поединечна сеча на одбрани стебла.
- 4) Површинска чиста сеча е сеча на сите стебла во одделот, односно пододделот.
- 5) Ознака за сеча се врши согласно со предвидената сеча утврдена во посебните планови и програми.
- 6) Ознака при стеблимична сеча се врши до 30 септември во тековната за наредната година и тоа во обем од најмногу 80% од предвидената дрвна маса. Остатокот од дрвната маса дополнително се означува после извршената сеча според претходната ознака. При дополнителната ознака се означуваат и се евидентираат сите неозначени стебла кои се оштетени при сечата.
- 7) Видот на ознаката за сеча и начинот на вршење на означувањето за сеча ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на шумарството.

Вршење на ознака за сеча

Член 63

- 1) Ознака за сеча (стеблимична и површинска чиста сеча) во државна и во приватна шума, како и на ретки видови на дрвја, на поединечни или група на

шумски дрвја на површини надвор од шума, врши лице кое има лиценца за вршење на стручни работи во шума.

2) Лицето од ставот 1 на овој член добива чекан за ознака и жигосување од органот на државната управа надлежен за работите од областа на шумарството.

3) За вршење ознака за сеча согласно со ставот 1 на овој член средства обезбедува сопственикот, односно корисникот на шумата.

4) За издадениот чекан за ознака и жигосување, лицето од ставот 2 на овој член плаќа надоместок во висина од стварно направените трошоци потребни за негово издавање.

5) За издадените чекани за ознака и жигосување од ставот 2 на овој член, органот на државната управа надлежен за работите од областа на шумарството води евиденција во регистар на издадени чекани за ознака и жигосување.

Известување за извршената ознака за сеча

Член 64

1) Субјектите кои стопанисуваат со шумите без оглед на нивната намена се должни за извршената ознака за сеча да го известат шумарскиот инспектор во рок од 15 дена од денот на завршувањето на означувањето.

2) Не може да се врши сеча ако ознаката не е извршена на целата површина од пододелот, односно одделот и ако не е извршен преглед на ознаката од шумарскиот инспектор.

Утврдување на сечив етатот

Член 65

1) Сечивиот етат се утврдува според посебните планови и програми.

2) Забрането е пречекорување на сечивиот етат во шумскостопанската единица, како и на етатот во пододелот утврден за десет години со посебниот план или програма.

3) Одредбите од ставот 2 на овој член не се однесуваат на чиста сеча при нискостеблесто стопанисување, како и на сеча во деградирани шуми, шикари и шибјаци, ако тие се предвидени за мелиорација.

Сеча во државна шума од страна на физички лица

Член 66

1) Забрането е вршење на сеча во државна шума од страна на физички лица заради препродажба.

2) По исклучок на ставот 1 од овој член е дозволено вршење на сеча во државна нискостеблена шума од страна на физички лица заради обезбедување на сопствени потреби.

3) Сечата во државна шума заради обезбедување на сопствени потреби се врши по претходно поднесено барање од физичкото лице до субјектот кој стопанисува со шумата.

4) За извршената сеча од ставот 2 на овој член физичките лица плаќаат надоместок врз основа на издадена дозвола за сеча, согласно со важечкиот ценовник на субјектот кој стопанисува со шумите.

5) За исечената дрвна маса од ставот 2 на овој член субјектот кој стопанисува со шумите води евиденција во посебен образец.

6) Количината на дрвна маса за задоволување на сопствени потреби не смее да надминува повеќе од 15 метри кубни за една календарска година.

7) Начинот на обезбедување за сопствени потреби со огревно дрво на физички лица од државна шума, формата и содржината на образецот од ставот 5 на овој

член ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на шумарството.

Одобрение за сеча во шуми во приватна сопственост

Член 67

- 1) Сеча во шума во приватна сопственост се врши со одобрение за сеча.
- 2) Одобрение за сеча во шума во приватна сопственост издаваат лицата од членот 96 став 1 на овој закон, по барање на сопственикот на шумата.
- 3) За издадените одобренија за сеча лицата од ставот 2 на овој член се должни да доставуваат извештај до органот на државната управа надлежен за работите од областа на шумарството еднаш месечно.
- 4) Одобрение за сеча во приватна шума која е сопственост на повеќе сосопственици, може да се издаде само врз основа на заедничко барање од сите сосопственици.
- 5) Поединец кој е сосопственик на шума во смисла на ставот 4 од овој член може да добие одобрение за сеча само со согласност од другите сосопственици.
- 6) Со одобрението од ставот 2 на овој член се утврдуваат дрвната маса за сеча и мерките за обновување, одгледување и заштита на шумите, како и рокот за нивно извршување.
- 7) Средства за извршување на мерките од ставот 6 на овој член се обезбедуваат од сопственикот на шумата и Буџетот на Република Македонија.
- 8) Одобрението за сеча издадено на име на сопственикот на шумата не може да се отстапува на друго лице.
- 9) Видот на сеча и содржината на образците за барање за сеча, одобрение за сеча и евиденција на сечата за површини помали од 100 ха кои се во приватна сопственост, како и формата и содржината на образецот за сеча, ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на шумарството.

Услови за неиздавање на одобрение за сеча

Член 68

Одобрение за сеча во приватна шума не може да се издаде, ако:

- лицето не поседува доказ за право на сопственост на шумата;
- не е извршена промена на културата во катастарската евиденција;
- видно не се обележани границите на шумата за која се однесува барањето за сеча од страна на трговци поединци, овластени геодети и трговски друштва за геодетски работи и
- не се извршени предвидените мерки во одобрението за сеча од претходната година.

Жигосување и издавање испратница

Член 69

- 1) Исеченото дрво во шума, како и надвор од шумата (освен дрво од овошни стебла на земјоделско земјиште), без оглед во чија сопственост е, треба да е жигосано и снабдено со испратница кога се превезува или пренесува од местото на сеча или од место до место.

- 2) Производи од дрво (дрвен јаглен, рачки, прачки, колци и друго), не можат да се пренесуваат или превезуваат, ако не се снабдени со испратница.
- 3) Испратницата од ставот 1 на овој член за шумите во приватна сопственост ја издаваат лицата од членот 97 став 1 на овој закон се издава за секое превозно, односно преносно средство на местото на утовар и важи за денот и часот за кој е издадена и не може да се отстапува на друго лице.
- 4) Испратниците за исечено дрво во државна и приватна сопственост ги издава органот на државната управа надлежна за работите од областа на шумарството.
- 5) Правно лице кое врши промет на дрво е должно да има испратница од субјектот кој стопанисува со шумите, а за пуштање во натамошен промет на дрвото да има снабдено испратници издадени од органот на државната управа надлежна за работите од областа на шумарството.
- 6) За издадените и заверени испратници од ставовите 4 и 5 на овој член, органот на државната управа надлежен за работите од областа на шумарството води евиденција во регистар на издадени и оверени испратници.
- 7) Жигосувањето на исечената дрвна маса го врши лице кое поседува лиценца за вршење на стручни работи во шумарството.
- 8) Правните и физичките лица кои вршат промет со дрво се должни на купувачот да му издадат испратница која содржи вид на дрво, сортимент, количество, ден и час на превезувањето и точна адреса на истоварот.
- 9) Испратницата од ставот 1 на овој член при превезувањето, односно пренесувањето на дрвото превозникот, односно преносникот е должен да ја носи со себе.
- 10) Жигосување и издавање на испратница се врши само за дрво исечено според одредбите на овој закон.
- 11) Исеченото дрво ако се превезува или пренесува без испратница или ако не е жигосано се смета за бесправно исечено во шума.
- 12) Складирано дрво кое не е жигосано и за кое нема испратница согласно со ставот 1 од овој член, односно документ согласно со ставот 6 од овој член се смета за бесправно исечено во шума.
- 13) За издадените испратници, субјектите кои стопанисуваат со шумите и правните лица кои вршат промет на дрво плаќаат надоместок во висина од стварно направените трошоци потребни за нивно издавање.
- 14) Видот и начинот на жигосување, начинот на издавање на испратница, пуштање во промет на исечено дрво, формата и содржината на регистарот на издадени и заверени испратници, формата и содржината на испратниците, формата и содржината на барањето за издавање на испратница и висината на надоместокот за издадени испратници ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на шумарството.

Забрана за откуп, преработка и промет на дрво

Член 70

Забранет е откуп, преработка и промет на дрво кое не е жигосано и снабдено со испратница.

Извоз на дрво

Член 71

1) Извозот на техничко, огревно дрво и целулозно дрво може да се изврши само со одобрение кое го издава органот на државната управа надлежен за работите од областа на шумарството и ако истото е жигосано, снабдено со испратница и потврдено со записник за количината и класата од државен инспектор за шумарство.

2) Одобрение за извоз се издава по претходно барање на правни и физички лица кои се регистрирани за вршење на оваа дејност.

3) Формата и содржината на барањето и формата и содржината на одобрението и видот на производите од дрво за извоз ја пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на шумарството.

Користење на други шумски производи

Член 72

1) Забрането е користење на други шумски производи кои се заштитени и строго заштитени.

2) Користењето, односно собирањето на други шумски производи во шума може да се врши само ако тоа е предвидено со посебниот план.

3) Субјектите кои стопанисуваат со шумите можат врз основа на склучен договор, со надоместок да го отстапат користењето, односно собирањето на производите од ставот 2 на овој член на други правни и физички лица за стопанска намена по претходна согласност на органот на државната управа надлежен за работите од областа на шумарството.

4) Субјектите кои стопанисуваат со шумите се должни да водат евиденција за бројот на издадените согласности и видот и количините на собраните производи од ставот 2 на овој член.

5) Кога постои опасност од истребување на одделни растителни видови на одделни делови или на целата територија на Република Македонија, министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на шумарството во соработка со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина и просторното планирање може привремено да го ограничи или забрани собирањето, односно користењето на тие шумски производи.

6) Користењето, односно собирањето на други шумски производи во шуми се врши на начин со кој нема да дојде до истребување на одделни растителни видови или нема да се нанесе штета на шумата.

7) Видовите на други шумски производи и начинот на користење и собирање на други шумски производи ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на шумарството.

Инфраструктура

Член 73

Шумската инфраструктура се планира, гради, одржува и користи на начин со кој не се:

- загрозуваат општокорисните функции на шумите;
- загрозува процесот на природната обнова на шумите;
- загрозуваат изворите на водите и водните текови;
- предизвикуваат ерозивни процеси;
- загрозува протекот на површински и подземни води;
- нарушува стабилноста на земјиштето;
- загрозуваат живеалиштата на дивите животни и растенијата и
- загрозуваат културно-историските наследства.

Шумски патишта, планирање и изградба

Член 74

1) Планирани и изградени патишта во шума кои се наменети за превоз на шумски

производи, се сметаат за шумски патишта и ги користат субјектите кои стопанисуваат со тие шуми.

2) Оптималната отвореност на шумите со патишта се утврдува со општиот план и посебните планови. Планирањето и изградбата на шумските патишта детално се разработени во посебните планови и програми.

3) Координација во планирањето, изградбата, одржувањето и кофинансирањето за изградба и одржување на патишта во функција за стопанисување со приватните шуми, како и стручен надзор за извршените работи, врши субјектот кој стопанисува со шумите и претставник на единицата на локалната самоуправа на чија територија се гради патот.

4) Изградбата на шумски патишта ќе се врши врз основа на проектна документација.

5) Формата и содржината на образецот за проектната документација ја пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на шумарството.

Шумски патишта - одржување и користење

Член 75

1) Шумските патишта се користат првенствено за потребите на субјектите кои стопанисуваат со шумите и потребите на локалната заедница.

2) Корисниците на шуми се должни да ги одржуваат шумските патишта и да водат евиденција за нив.

3) По исклучок од ставот 1 на овој член шумските патишта можат да ги користат и други правни и физички лица под услови кои ќе ги утврдат субјектите кои стопанисуваат со шумите, како и единицата на локалната самоуправа за патишта во приватни шуми за чија изградба учествувала во финансирањето.

4) Доколку шумските патишта се користат за остварување на приход, корисниците се должни да плаќаат надоместок за користење на субјектот кој стопанисува со шумата, односно на сопственикот на шумата.

5) По исклучок од ставот 1 на овој член шумските патишта можат да ги користат и други субјекти заради спасување, за работи на органите на државната управа за внатрешни работи, за потребите на одбрана на земјата, за спроведување на мерки за заштита од природни катастрофи, како и за одржување на јавната инфраструктура.

6) Доколку на шумските патишта се извршуваат шумарски и други работи кои можат да ја загорзат сигурноста на одвивање на прометот, патот може да се затвори.

7) Субјектот кој го затворил патот заради причини од ставот 6 на овој член е должен да го обележи попречувањето/затворањето со сообраќајни знаци.

Службеност

Член 76

1) Сопственикот на шумското земјиште е должен да дозволи привремен премин, превоз, пренос, како и сместување на туѓи шумски производи на своето земјиште (службеност).

2) Корисникот на службеноста е должен на сопственикот на шумското земјиште да му плати надоместок според прописите за експропријација.

V. КАТАСТАР И ИНФОРМАТИВЕН СИСТЕМ

Катастар на шумите и шумското земјиште

Член 77

- 1) Заради евиденција на шумите и шумското земјиште во органот надлежен за работите од областа на шумарството се востановува и води Катастар на шуми и шумско земјиште.
- 2) Корисници и сопственици на шуми кои имаат обврска да носат посебни планови и програми се должни да извршат попис на шумите и шумското земјиште и за тоа да го известуваат органот на државната управа надлежен за работите од областа на шумарството.
- 3) Катастарот на шуми и шумско земјиште содржи:
  - катастарски податоци за шуми и шумско земјиште;
  - детални карти за опис на површините под шуми и
  - идентификациски и регистарски броеви на сопствениците и субјектите кои стопанисуват со шумите.
- 4) На барање на органот надлежен за работите од областа на шумарството, а за потребите на водење на Катастарот на шуми и шумско земјиште, Агенцијата за катастар на недвижности е должна да достави картографски и табеларни податоци во печатена и електронска форма.
- 5) Формата, содржината и начинот на водење на Катастарот на шуми и шумско земјиште ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на шумарството.

Информативен систем во шумарството

Член 78

- 1) Органот на државната управа надлежен за работите од областа на шумарството воспоставува и управува со информативниот систем во шумарството. Со информативниот систем се обезбедуваат сите неопходни информации за состојбите и промените на шумскиот фонд за потребите за планирање, следење на состојбите и известување.
- 2) Содржината, начинот на управување и користење на информативниот систем, пописот на шумите и шумското земјиште, начинот на водење на евиденција на извршените работи и известувањето за состојбите со шумите ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на шумарството.

VI. МОНИТОРИНГ НА ШУМИТЕ

Мониторинг над шумските екосистеми

Член 79

- 1) Поради спроведување на интензивен и траен мониторинг над шумските екосистеми, со оглед на штетата предизвикана од атмосферските влијанија и други природни непогоди кои влијаат на промената на состојбата на шумите и шумското земјиште, органот на државната управа надлежен за работите од областа на шумарството донесува програма на мерки и активности за собирање на податоци за оштетеноста на шумите и воспоставува регистар на оштетеноста на шумите.
- 2) Програмата од ставот 1 на овој член се носи за период од две години.
- 3) Програмата од ставот 1 на овој член ја изготвува и спроведува Универзитетот "Св. Кирил и Методиј" - Скопје, Шумарски факултет - Скопје.
- 4) За изработка и спроведување на програмата од ставот 1 на овој член министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на шумарството склучува договор со Универзитетот "Св. Кирил и Методиј" - Скопје, Шумарски факултет - Скопје.

5) Начинот на собирање на податоци за оштетеноста на шумите, формата, содржината и начинот на водењето на регистарот на оштетеноста на шумите, како и начинот на користење на податоците ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на шумарството.

Мониторинг над шумските пожари

Член 80

1) Поради подобрување на мониторингот над шумските пожари, превентива, фактори и причинители, вид и големина на пожарот, учесници во гаснењето и трошоци за гаснење, предизвиканите штети, во органот на државната управа надлежен за работите од областа на шумарството ќе се воспостави и води Единствен информативен систем и регистар за шумските пожари.

2) Субјектите кои стопанисуваат со шумите се должни да ги собираат податоците за шумските пожари и најдоцна во рок од осум дена од денот на избувнувањето на пожарот за тоа да го известат органот на државната управа надлежен за работите од областа на шумарството.

3) Органот на државната управа надлежен за работите од областа на шумарството собраните податоци од ставот 2 на овој член ќе ги достави на домашните и меѓународните тела и институции на нивно барање.

4) Начинот на собирање на податоците, водењето на регистарот на шумските пожари и условите за користење на податоците ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на шумарството.

VII. ЧУВАЊЕ НА ШУМИТЕ

Шумска полиција

Член 81

1) Чувањето на шумите во државна и во приватна сопственост го врши шумска полиција.

2) Средствата за финансирање на шумската полиција се обезбедуваат од Буџетот на Република Македонија.

Овластувања во шумската полиција

Член 82

1) Припадниците на шумската полиција особено се овластени да:

- ја чуваат шумата;
- интервенираат;
- ги спречат и да ги легитимираат или да ги приведат лицата затечени во вршење на прекршоци казниви по овој закон, или кривични дела што се однесуваат на шумите, или за кои постои основано сомневање дека извршиле такви дела;
- вршат преглед на сите средства со кои се превезува или пренесува дрво и други шумски производи, на сите места каде што се чува дрво и други шумски производи;
- вршат привремено одземање на предмети и средства со кои е извршено кривично дело или прекршок и предметите што настанале или се присвоени со извршување на такво дело и
- ја следат и известуваат за состојбата на шумите во врска со бесправните сечи и шумските кражби, шумските пожари, растителните болести, шумските штетници, како и други непогоди и да ги известуваат надлежните органи за противправното

присвојување на шуми и шумско земјиште, а против прекршителите покренува постапка пред надлежен орган.

2) Превозот на одземените предмети и средствата од ставот 1 алинеја 5 на овој член, ако за тоа е потребно, се врши со превозно средство на корисниците на шумата.

3) На контрола на шумската полиција подлежат сите субјекти што стопанисуваат со шумите, други правни лица и граѓаните кои се должни на припадниците на шумската полиција да им овозможат извршување на нивните овластувања.

4) Правилата за вршење на работите на шумската полиција ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на шумарството, во согласност со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на внатрешни работи.

Услови за работа

Член 83

За вршење на работите од шумската полиција може да биде вработено лице кое покрај општите услови за засновање на работен однос, треба да ги исполнува и следниве услови:

1. да е физички и психички способен за вршење на работите на шумската полиција;
2. да има најмалку средно образование и
3. да е подобен за носење оружје согласно со прописите за поседување и носење оружје.

Употреба на оружје

Член 84

1) При вршење на работите од членот 82 на овој закон припадниците на шумската полиција можат да употребат огнено оружје во следниве случаи:

1. да спречат бегство на лице затечено во вршење на кривично дело со кое се нанесува штета на шумата, ако постојат основани сомненија дека ќе употреби огнено или друг вид на оружје и
2. да одбијат од себе непосреден напад со кој се загрозува нивниот живот.

2) Во случаите од ставот 1 на овој член припадниците на шумската полиција ќе употребат огнено оружје само ако со употребата на физичка сила, гумена палка или други средства на присилба не можат да ја обезбедат службената работа.

Одговорност

Член 85

Ако средствата за присилба и огненото оружје се употребени во границите на овластувањата, исклучена е одговорноста на припадникот на шумската полиција кој го употребил средството или огненото оружје.

Униформа и оружје

Член 86

- 1) Припадниците на шумската полиција носат униформа и се вооружени.
- 2) Униформата и видот на оружјето што го носат припадниците на шумската полиција ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на шумарството.

VIII. СУБЈЕКТИ КОИ СТОПАНИСУВААТ СО ШУМИТЕ

Субјекти кои стопанисуваат со државните шуми

Член 87

- 1) Стопанисување со шумите кои имаат стопански и заштитен карактер во државна сопственост го врши Јавното претпријатие за стопанисување со државните шуми „Македонски шуми“.
- 2) Стопанисувањето и управувањето со шумите и шумското земјиште во заштитените подрачја го вршат субјекти утврдени со актот за прогласување, а во согласност со овој закон и Законот за заштита на природата.

Услови за стопанисување со шумите во државна сопственост

Член 88

- 1) Субјектите кои стопанисуваат со шумите во државна сопственост мора да исполнуваат услови за кадровска, техничка и финансиска оспособеност, така за да се обезбеди стручно и трајно извршување на работите и мерките на одгледување, заштита и чување на шумите, заштита на биодиверзитетот во шумските екосистеми, како и работи за користење на шумите, односно изработка и одржување на шумски сообраќајници и други објекти кои се во функција на стопанисување со шумите.
- 2) Субјектите кои стопанисуваат со шумите во државна сопственост без разлика на нивната намена и начин на управување се должни да стопанисуваат со шумите под услови и на начин утврдени со овој и друг закон.
- 3) Условите од ставот 1 на овој член ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на шумарството.

Начин на користење на шумите во државна сопственост

Член 89

- 1) Шумите во државна сопственост не се предмет на продажба и пренамена.
- 2) По исклучок од ставот 1 на овој член е дозволена пренамена, доколку се работи за изградба на објекти од јавен интерес.
- 3) Правниот субјект кој е корисник на објектот од јавен интерес плаќа надоместок на корисникот на шумата во државна сопственост.
- 4) Шумите во државна сопственост не можат да се даваат под закуп.

Обврски при стопанисување со шумите во државна сопственост заради остварување на јавниот интерес

Член 90

- 1) Субјектите кои стопанисуваат со шумите во државна сопственост се должни да ги вршат особено следниве работи:
  - заштита на шумите од биотски и абиотски фактори;
  - чување на шумите и дивечот;
  - изработка и спроведување на плански документи;
  - обезбедување на шумски репродуктивен материјал;
  - одгледување на шуми;

- користење на шуми;
- проектирање, изработка и одржување на шумски сообраќајници и други објекти кои се во функција на стопанисување со шумите;
- унапредување на општокорисните функции на шумите;
- стручен надзор над извршување на работите на заштита на шумите, одгледување на шумите и користење на државните шуми;
- водење на евиденција за државните шуми;
- обезбедување на средства за одржлив развој и заштита на шумите;
- обезбедување на економската и социјалната функција на шумата, обезбедувајќи трајни приноси од дрво и други производи и функции на шумите;
- зголемување на учеството на високостеблените шуми во вкупниот шумски фонд;
- зголемување на површината под интензивни насади со цел за зголемување на производството на дрво;
- преведување на деградирани шуми во високостеблени шуми доколку природните/еколошките услови тоа го дозволуваат;
- обезбедување природен начин на обновување на шумите, доколку природните/еколошките услови тоа го дозволуваат и
- други работи утврдени со овој закон и други прописи.

2) Субјекти кои стопанисуваат со шумите во државна сопственост се должни во процесот на стопанисување со шумите да ја зачува и зголеми вредноста на државните шуми и при користењето на шумите и шумското земјиште и другите потенцијали на шумата и севкупниот простор и содржина во рамките на државните шуми да обезбеди услови за одржлив развој и остварување на општокорисни функции на шумите и да оствари најдобар економски ефект во согласност со овој закон и други прописи.

3) Субјекти кои стопанисуваат со шумите во државна сопственост одговараат со целиот свој имот за штетите предизвикани заради неизвршување на обврските од ставот 1 на овој член.

Стекнување добивка

Член 91

Субјекти кои стопанисуваат со шумите во државна сопственост можат да остварат добивка преку:

- производство и продажба на шумски сортименти;
- собирање, производство и продажба на шумски плодови, печурки и лековити растенија (недрвни шумски производи), полжави и желки;
- експлоатација на камен, песок, чакал, хумус и друго и
- други дејности предвидени со овој закон и други прописи.

Стопанисување со приватни шуми

Член 92

1) Активностите за стопанисување на приватните шуми ги вршат сопствениците на приватните шуми, здруженија на сопственици на приватни шуми, правни и физички лица кои имаат лиценца да ги вршат шумските и стручните работи согласно со овој закон.

2) Работите кои се однесуваат на заштита и користење на шумите го вршат сопствениците.

3) Стручни и советодавни работи во приватните шуми можат да ги вршат регистрирани правни и физички лица согласно со овој закон.

4) Стопанисувањето со приватните шуми се врши врз основа на донесени посебни планови за стопанисување, програми или критериуми за стопанисување со шумите во приватна сопственост.

5) Посебните планови и програми за стопанисување со шумите во приватна сопственост ги донесуваат сопствениците на шумите, а ги одобрува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на шумарството.

6) Спроведувањето на донесените посебни плановите за стопанисување или програми, го вршат сопствениците, со ангажирање на лиценцирано правно и физичко лице.

7) Начинот и условите за извршување на стручно техничките и советодавните работи во шумите ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на шумарството.

Здружение на сопственици на приватни шуми

Член 93

1) Сопствениците на приватните шуми можат да се здружуваат во здружение на сопственици на приватни шуми.

2) Здруженијата на сопственици на приватни шуми можат да ги извршуваат следниве активности:

1. ги информира своите членови за програмите, процедурите и можностите за поддршка на шумарството во приватниот сектор и руралниот развој;
2. извршување на стручно- технички работи во приватните шуми;
3. застапување на интересите на членовите на здружението и
4. други активности поврзани со шумите.

IX. РЕПРОДУКЦИЈА НА ШУМИТЕ

Проста репродукција

Член 94

1) Под проста репродукција на шумите, во смисла на овој закон, се подразбира одгледување, заштита на постојните шуми, изградба на шумски патишта, техничко опремување заради вршење на работи на заштита на шумите и за изработка на планови за стопанисување со шумите.

2) Средства за проста репродукција на шуми издвојуваат субјектите кои стопанисуваат со шумите во државна сопственост во висина од 10% од вредноста на исеченото дрво, франко камионски пат во шума.

3) Средствата од ставот 2 на овој член што ги издвојуваат субјектите кои стопанисуваат со шумите во државна сопственост, се водат на посебна сметка во субјектите кои стопанисуваат со шумите во државна сопственост, односно правното лице кое врши одгледување и заштита на шумите за посебна намена.

4) Средствата за проектирање и изградба на шумски патишта, техничко опремување заради вршење на работи за заштита на шумите и за изработка на планови за стопанисување со шумите можат да изнесуваат до 40 % од висината на средствата издвоени за проста репродукција на шумите.

Проширена репродукција на шуми

Член 95

1) Проширена репродукција на шуми опфаќа:

- подигнување на нови шуми со пошумување на голини и ерозивни земјишта;
- мелиорација на деградирани шуми и шикари;
- нега на шумски култури;
- превентивна заштита на шумите и шумските култури;

- сузбивање на растителни болести и штетници во шуми и шумски култури подигнати на голини, површини во кои е извршена мелиорација на деградирани шуми и шикари;
- обезбедување на семе и на шумски саден материјал;
- изградба на инфраструктурни објекти во шума и
- техничко опремување за спроведување на проширената репродукција на шумите.

2) Корисници на средствата на проширената репродукција на шумите се субјектите кои стопанисуваат со шумите во државна сопственост и сопствениците на шуми во приватна сопственост сразмерно на уплатените средства.

3) За работите на проширена репродукција на шуми средства обезбедуваат:

- субјектите кои стопанисуваат со шумите во државна сопственост во висина од 3% од вредноста на исечено дрво, франко камионски пат;
- сопствениците на шуми во приватна сопственост во висина од 3% од вредноста на исечено дрво, франко камионски пат;
- правните субјекти што вршат промет на дрво во висина од 3% од вредноста на продаденото дрво и
- Буџетот на Република Македонија.

4) Средствата од ставот 3 алинеи 1, 2 и 3 на овој член се уплатуваат во Буџетот на Република Македонија.

Користење на средствата од проширената репродукција

Член 96

Средствата за проширена репродукција на шумите се користат според годишна програма што ја донесува Владата особено за:

- пошумување на голини и ерозивни земјишта;
- мелиорација на деградирани шуми и шикари;
- отстранување на последиците од шумски пожари на површина над 50 ха во рамките на една шумскостопанска единица преку вештачка обнова;
- нега на шумски култури и на пренаменети природно пошумени површини;
- превентивна заштита на шумите и шумските култури;
- сузбивање на растителни болести и штетници во шуми и шумски култури и на површини во кои е извршена мелиорација на деградирани шуми и шикари и
- обезбедување на шумско семе и саден материјал.

X. ИЗВРШУВАЊЕ НА СТРУЧНИТЕ РАБОТИ ВО ШУМАРСТВОТО

Лиценци за извршување на стручни работи во шумарството

Член 97

1) Стручните работи во шумарството можат да ги вршат правни и физички лица кои поседуваат лиценца за изведувачи на стручните работи од областа на шумарството.

2) Правното лице за да поседува лиценца за изведувач на стручните работи од областа на шумарството треба да е регистрирано во трговскиот регистар при Централниот регистар на Република Македонија за вршење на работи од областа на шумарството.

3) Физичко лице за да поседува лиценца за изведувач на стручните работи од областа на шумарството треба да е со високо образование од шумарска насока и со најмалку две години работно искуство во областа на шумарството.

4) За добивање на лиценцата од ставот 1 на овој член субјектите од ставовите 1 и

2 на овој член поднесуваат барање до органот на државната управа надлежен за работите од областа на шумарството.

5) За добивање на лиценцата од ставот 1 на овој член субјектите од ставовите 1 и 2 на овој член плаќаат соодветен надоместок.

6) Висината на надоместокот од ставот 5 на овој член ја утврдува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на шумарството врз основа на реално направените трошоци за нејзиното издавање.

7) Лиценцата од ставот 1 на овој член се издава за време од пет години со можност за нејзино продолжување.

8) За издадените лиценци органот на државната управа надлежен за работите од областа на шумарството води регистар.

9) Лиценцата од ставот 1 на овој член не се пренесува.

10) Лиценцата од ставот 1 на овој член се одзема доколку лицето кое ја поседува лиценцата за изведувач на стручните работи од областа на шумарството ќе престане да ги исполнува условите од ставовите 2 и 3 на овој член и доколку му е изречена прекршочна санкција забрана за вршење на дејност или професија.

11) Лицата на кои им е одземена лиценцата за изведувачи на стручните работи од областа на шумарството можат да поднесат барање за издавање на нова лиценца, доколку ќе ги исполнат условите од ставовите 2 и 3 на овој член, односно по истекот на прекршочната санкција забрана за вршење на дејност или професија.

12) Начинот за издавање на лиценцата од ставот 1 на овој член, формата и содржината на образецот на барањето од ставот 4 на овој член, формата и содржината на образецот на лиценцата, формата, содржината и начинот на водењето на регистарот од ставот 8 на овој член, ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на шумарството.

XI. НАДЗОР

Вршење надзор

Член 98

1) Надзор над спроведувањето на одредбите на овој закон и на прописите донесени врз основа на него го врши органот на државната управа надлежен за работите од областа на шумарството.

2) Работите на инспекцискиот надзор ги вршат државни инспектори за шумарство.

3) Надзор и контрола на прометот - продажбата на дрвото, како и на другите шумски производи врши државниот пазарен инспекторат.

Државен инспектор

Член 99

1) Државен инспектор за шумарство може да биде лице со високо образование од шумарска насока и најмалку пет години работно искуство во областа на шумарството.

2) Државниот инспектор за шумарство има легитимација.

3) Формата, содржината и начинот на издавањето и одземањето на легитимацијата на државниот инспектор за шумарство ги пропишува министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на шумарството.

Овластувања на државен инспектор

Член 100

- 1) Во вршењето на работите државниот инспектор за шумарство е овластен да:
1. врши контрола на работите на одгледувањето, заштитата и користењето на шумите, објектите, уредите и направите, како и сите места каде што дрвото се сече, изнесува од шума, пренесува, превезува, сместува, преработува или се пушта во промет, како и средствата со кои дрвото се превезува или пренесува;
  2. врши контрола на спроведувањето на плановите за стопанисување со шумите, програмите и критериумите, да ги прегледува деловните книги и други документи;
  3. запре привремено сеча на шума, копачење, напасување на добиток, како и други дејствија што не се во согласност со одредбите на овој закон и со прописите донесени врз основа на него, до извршувањето на мерките наредени со решение, односно до конечна одлука на надлежниот орган;
  4. бара податоци, информации и известувања за извршените работи на репродукција, користење, одгледување и заштита на шуми, како и други податоци за утврдување дали стопанисувањето со шумите се врши во согласност со овој закон и прописите донесени врз негова основа;
  5. ги известува надлежните органи, органите на управување на јавното претпријатие и правните лица кои вршат одгледување и заштита на шуми со посебна намена за констатираните неправилности, да бара нивна интервенција, ако самиот не е овластен да постапи непосредно;
  6. бара анализа од соодветни научни и други институции заради утврдување на фактичката состојба;
  7. нареди привремени мерки за спречување на штетата во итни случаи, во кои би настанала штета по јавниот интерес и
  8. презема и други мерки и дејствија за што е овластен со посебни прописи.
- 2) За мерките од ставот 1 на овој член шумарскиот инспектор донесува решение.
- 3) Субјектите што стопанисуваат со шумите, другите правни лица и граѓаните, чија работа подлежи на надзор на државни инспектори за шумарство и ловство се должни да го овозможат вршењето на надзорот и да им ги дадат потребните податоци.
- 4) Субјектите на кои се однесува решението од ставот 2 на овој член се должни да постапат по истото во рок од осум дена од денот на приемот на решението.
- 5) Жалбата против решението од ставот 2 на овој член може да се изјави до министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за работите од областа на шумарството.
- 6) Жалбата од ставот 5 на овој член не го одлага извршувањето на решението, ако со неизвршувањето на утврдените мерки ќе се предизвикаат последици кои тешко можат да се отстранат.

XII. ПРЕКРШОЧНИ ОДРЕДБИ

Прекршоци за правно лице

Член 101

- 1) Глоба во износ од 25.000 до 30.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на правно лице, доколку:
1. врши активности спротивно на предвидувањата со членот 13 став 1 од овој закон;
  2. не го заврши копачењето кое е одобрено на површината за друга намена во рок од две години од започнувањето со копачењето (член 14 став 1);
  3. врши или овозможи копачење или чиста сеча спротивно од одредбите на членот 14 став 1 точки 1 и 6 од овој закон;

4. не ги изврши обвските во определениот временски период согласно со членот 22 став 1 од овој закон;
  5. одгледувањето на шумите (биолошка обнова) не ги врши според посебните планови (членови 29 став 1, 43 и 50);
  6. врши користење на шума за која не е донесен посебен план, односно програма (членови 29 и 30);
  7. во законскиот рок не донесе посебен план за секоја шумскостопанска единица (член 29 став 2);
  8. не донесе посебен план за стопанисување со шумите со посебна намена (член 29 став 5);
  9. со шумите и шумското земјиште стопанисува спротивно од одобрените посебни планови и програми за стопанисување (членови 29 став 1 и 30 став 1);
  10. не донесе програма за стопанисување со шумите согласно со членот 30 став 1 од овој закон;
  11. веднаш не престане со спроведување на мерките од посебниот план или програмите и не изврши изменување и дополнување (член 34);
  12. не ги поднесе на одобрување посебните планови и програми во определениот рок согласно со членот 35 став 1 од овој закон;
  13. извршува работи спротивно на прописите од членот 35 став 5 на овој закон;
  14. не обезбеди чување на плановите согласно со членот 36 ставови 2 и 4 од овој закон;
  15. во шума и на шумско земјиште гради или овозможи градење на објекти спротивно од одредбите на членот 46 став 1 од овој закон;
  16. врши сеча на шума без претходна ознака за сеча (член 62 став 1);
  17. ознаката за стеблимична сеча и за површинска сеча дозволи да се врши спротивно на одредбите од членот 63 ставови 1 и 2 на овој закон;
  18. не постапи согласно со одредбите од членот 64 став 1 на овој закон;
  19. изврши пречекорување на сечивиот етат (член 65 став 2);
  20. не го извести органот на државната управа надлежен за работите од областа на шумарството за издадените одобренија за сеча од членот 67 став 2 на овој закон;
  21. издаде одобрение за сеча спротивно на одредбите од членот 68 на овој закон;
  22. врши откуп и преработка на дрво спротивно на одредбите од членот 70 на овој закон;
  23. не издвои и не ги води на посебна сметка средствата за проста репродукција согласно со членот 94 став 2 од овој закон;
  24. изведува стручни работи спротивно на одредбите од членот 97 ставови 1 и 2 на овој закон и
  25. не овозможи вршење на надзор или не му ги даде потребните податоци на инспекторот по шумарство согласно со членот 100 од овој закон.
- 2) За прекршоците од овој член ќе се изрече глоба во износ од 4.000 до 6.000 евра во денарска противвредност за одговорното лице во правното лице.
  - 3) Доколку одговорното лице во правното лице прекршоците ги извршило од користољубие или со нивно извршување е предизвикана поголема имотна штета ќе се изрече глоба во износ од 8.000 до 12.000 евра во денарска противвредност.
  - 4) Покрај изречената глоба во износ од 8.000 до 12.000 евра во денарска противвредност на одговорното лице во правното лице ќе му се изрече посебна прекршочна санкција забрана за вршење на одговорни должности во траење од две до пет години.

Член 102

- 1) Глоба во износ од 15.000 до 20.000 евра во денарска противвредност за прекршок ќе му се изрече на правното лице, доколку:

1. не плати надоместок за извршеното копачење согласно со членот 18 од овој закон;
  2. врши сеча на ретки видови дрвја без одобрение (член 19 став 1);
  3. не донесе годишен план за стопанисување со шумите согласно со членот 31 од овој закон;
  4. не донесе изведбен план согласно со одредбите од членот 32 на овој закон;
  5. не ги евидентира извршените работи согласно со членот 39 став 1 од овој закон;
  6. не извршува одгледувачки работи согласно со членот 43 од овој закон;
  7. не ги извршува работите согласно со членот 44 од овој закон;
  8. не ги изврши работите согласно со членот 45 од овој закон;
  9. не ги изврши работите за заштита на шумите согласно со членот 48 ставови 1 и 3 од овој закон;
  10. не ги спроведе мерките за заштита согласно со членот 50 од овој закон;
  11. врши уништување на белези и знаци во шума и сече стебла на кои се поставени знаци (член 51);
  12. дозволи напасување и желедање во шума надвор од определените места (член 52 ставови 1 и 4);
  13. пали отворен оган во шума и шумско земјиште спротивно на членот 54 став 1 од овој закон;
  14. дозволи подигнување на варници и жежници за дрвен јаглен и слични објекти спротивно на членот 55 став 1 од овој закон;
  15. не преземе посебни мерки за заштита на шумите од пожари согласно со членот 56 став 1 од овој закон;
  16. работите кои ги изведува се спротивни на одредбите од членот 58 ставови 1 и 2 на овој закон и не воведат шумски ред;
  17. ги загадува шумите со депонирање на отпаден материјал и не ги спречи дејствијата со кои се врши загадување согласно со членот 59 ставови 1 и 4 од овој закон;
  18. изврши ознака за сеча спротивно на предвидувањата на посебните планови и програми (член 62 став 5);
  19. не изврши ознака за стеблимична сеча спротивно на членот 62 став 6 од овој закон;
  20. не изврши ознака согласно со одредбите од членот 64 став 2 на овој закон;
  21. дозволи на физичко лице вршење на сеча во државна шума спротивно на членот 66 став 1 од овој закон;
  22. врши жигосување и издава испратница спротивно на одредбите од членот 69 на овој закон;
  23. врши извоз спротивно на одредбите од членот 71 став 1 на овој закон;
  24. собира, користи или дозволи собирање спротивно на членот 72 од овој закон;
  25. гради шумски патишта без проектна документација (член 74 став 4);
  26. не води евиденција и не достави податоци во определениот рок (член 80 став 2) и
  27. не издвои и не уплати средства за проширена репродукција согласно со членот 95 ставови 3 и 4 од овој закон.
- 2) За прекршок од ставот 1 точки од 1 до 27 на овој член ќе се изрече глоба во износ од 3.000 до 5.000 евра во денарска противвредност за одговорното лице во правното лице.
- 3) Доколку одговорното лице во правното лице прекршоците ги извршило од користољубие или со нивно извршување е предизвикана поголема имотна штета ќе се изрече глоба во износ од 6.000 до 10.000 евра во денарска противвредност.
- 4) Покрај изречената глоба во износ од 6.000 до 10.000 евра во денарска противвредност на одговорното лице во правното лице ќе му се изрече посебна

прекршочна санкција забрана за вршење на одговорни должности во траење од две до пет години.

Член 103

1) Глоба во износ од 12.000 до 15.000 евра во денарска противвредност за прекршок ќе му се изрече на правното лице, доколку:

1. врши сеча спротивно на членот 42 став 1 од овој закон;
2. не презема мерки согласно со членот 47 став 2 од овој закон;
3. не определи делови од шума за премин на добиток согласно со членот 52 став 5 од овој закон;
4. ознаката ја врши спротивно на членот 62 став 7 од овој закон;
5. не води евиденција на исечената дрвна маса или дозволи да се издаде поголема дрвна маса за сеча (член 66 ставови 5 и 6);
6. претпријатијата што вршат промет со дрво на купувачот не му издадат соодветен документ (член 69 став 8);
7. не води евиденција за користење на другите шумски производи согласно со членот 72 став 4 од овој закон;
8. не ги одржува и не води евиденција на шумските патишта (член 75 став 2);
9. користи шумски патишта спротивно на условите предвидени во членот 75 став 3 од овој закон;
10. на сопственикот на земјиштето не му плати надоместок за користење на службеност во согласност со членот 76 став 2 од овој закон и
11. не води евиденција на површините (попис на шумското земјиште и настанатите промени) и не достави известување согласно со членот 77 ставови 1 и 2 од овој закон.

2) За прекршокот од ставот 1 точки од 1 до 11 на овој член ќе му се изрече глоба во износ од 2.000 до 4.000 евра во денарска противвредност на одговорното лице во правното лице.

3) Доколку одговорното лице во правното лице прекршоците ги извршува од користољубие или со нивно извршување е предизвикана поголема имотна штета ќе се изрече глоба во износ од 5.000 до 7.000 евра во денарска противвредност.

4) Покрај изречената глоба во износ од 5.000 до 7.000 евра во денарска противвредност, на одговорното лице во правното лице ќе му се изрече посебна прекршочна санкција забрана за вршење на одговорни должности во траење од две до пет години.

Прекршоци за физичко лице

Член 104

1) Глоба во износ од 3.500 до 4.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на физичко лице, доколку:

1. врши дејствија спротивно на членот 13 ставови 1 и 2 од овој закон;
2. врши копачење или чиста сеча спротивно од одредбите на членот 14 став 1 точка б од овој закон;
3. врши сеча на ретки видови дрвја без одобрение согласно со членот 19 став 2 од овој закон;
4. не ги изврши обвските во определениот временски период согласно со членот 22 став 1 од овој закон;
5. врши стопанисување со шумите спротивно на членот 29 ставови 7, 8 и 9 од овој закон;
6. гради објекти и изведува други работи во шума спротивно на членот 46 став 1 од овој закон;
7. врши сеча без ознака (член 62 став 1);

8. врши сеча во државна шума спротивно на одредбите од членот 66 ставови 1, 3 и 6 на овој закон;
  9. врши сеча без одобрение спротивно на одредбите од членот 67 ставови 1, 3, 4, 5 и 7 на овој закон;
  10. не го извести органот на државната управа надлежен за работите од областа на шумарството за издадените одобренија за сеча од членот 67 став 2 на овој закон;
  11. пренесува, превезува исечено дрво од место на сеча или од место до место, или складира дрво без да е жигосано или снабдено со испратница или друг документ (член 69);
  12. врши откуп и преработка на дрво кое не е жигосано и снабдено со испратница спротивно на членот 70 од овој закон,
  13. собира, односно користи без издадена согласност или спротивно на одредбите на поблискиот пропис од членот 72 ставови 3 и 7 на овој закон;
  14. не му овозможи на припадникот на шумската полиција да ги извршува неговите овластувања согласно со членот 82 од овој закон;
  15. не издвои и не уплати средства за проширена репродукција согласно со членот 95 ставови 3 и 4 од овој закон;
  16. изведува стручни работи спротивно на одредбите од членот 97 ставови 1 и 2 на овој закон и
  17. не овозможи вршење на надзор или не му ги даде потребните податоци на инспекторот по шумарство согласно со членот 100 од овој закон.
- 2) Доколку физичкото лице прекршоците ги извршува од користољубие или со нивно извршување е предизвикана поголема имотна штета ќе се изрече глоба во износ од 5.000 до 8.000 евра во денарска противвредност.
- 3) За прекршоците од ставот 1 точки од 1 до 16 на овој член покрај глоба се изрекува и мерка на безбедност одземање на предмети употребени или наменети за извршување на прекршокот, како и безправно присвоените предмети кои настанале со извршување на прекршокот.

Член 105

- 1) Глоба во износ од 2.500 до 3.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на физичко лице, доколку:
1. не плати надоместок за извршеното копачење согласно со членот 18 од овој закон;
  2. не донесува посебен план или програма согласно со членовите 29 ставови 7 и 8 и 30 од овој закон;
  3. не изврши пошумување на површините предвидени со планот, односно програмите, го отстапи одобрението за сеча на друго лице (членови 29 и ставови 7 и 8 и 30 ставови 1 и 3);
  4. изврши сеча на стебла спротивно од членот 42 став 1 на овој закон;
  5. не презема мерки согласно со членовите 47 став 2 и 48 став 2 од овој закон;
  6. врши напасување и желедење во шума без одобрение (член 52 ставови 1 и 4);
  7. пали отворен оган во шума спротивно на членот 54 став 1 од овој закон;
  8. изврши ознака за сеча спротивно на предвидувањата на посебните планови и програми (член 62 став 5);
  9. не изврши ознака за стеблмична сеча спротивно на членот 62 став 6 од овој закон;
  10. изврши ознака спротивно на одредбите од членот 62 став 7 на овој закон;
  11. продава или препродава исечено дрво кое потекнува од шума во државна сопственост за кое не поседува соодветна документација (член 66 став 1);
  12. не дозволи премин, пренос или превоз, односно туѓи шумски производи на своето земјиште (член 76 став 1) и
  13. не постапат согласно со членот 77 став 2 од овој закон.

2) Доколку физичкото лице прекршоците ги извршува од користољубие или со нивно извршување е предизвикана поголема имотна штета ќе му се изрече глоба во износ од 4.000 до 6.000 евра во денарска противвредност.

3) За прекршоците од ставот 1 точки од 1 до 13 на овој член покрај глоба се изрекува и мерка на безбедност одземање на предмети употребени или наменети за извршување на прекршокот, како и безправно присвоените предмети кои настанале со извршување на прекршокот.

Член 106

1) Глоба во износ од 1.500 до 2.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на физичко лице, доколку:

1. уништува белези и знаци во шума или сече стебла на кои се поставени знаци (член 51);

2. подига варници и жежници спротивно од членот 55 став 1 на овој закон;

3. не презема посебни мерки за заштита на шуми од пожари (член 56 став 1);

4. се движи во шума за време на забрана без одобрение (член 57 став 3);

5. не спроведува и не одржува шумски ред (член 58 ставови 1 и 2);

6. загадува шуми со депонирање на отпаден материјал (член 59 ставови 1 и 4);

7. ознаката за стеблмична сеча и за површинска сеча ја врши или дозволи да се врши спротивно на одредбите од членот 63 ставови 1 и 2 на овој закон;

8. не носи со себе испратница при вршење на пренос односно превоз на дрво (член 69 став 9);

9. гради пат без проектна документација (член 74 став 4) и

10. користи шумски патишта спротивно на условите предвидени во членот 75 став 3 од овој закон.

2) Доколку физичкото лице прекршоците ги извршува од користољубие или со нивно извршување е предизвикана поголема имотна штета ќе му се изрече глоба во износ од 2.000 до 4.000 евра во денарска противвредност.

3) За прекршоците од ставот 1 точки од 1 до 10 на овој член покрај глоба се изрекува и мерка на безбедност одземање на предмети употребени или наменети за извршување на прекршокот, како и безправно присвоените предмети кои настанале со извршување на прекршокот.

Рок на застареност

Член 107

Рокот на застареност на прекршочната постапка од членовите 101, 102, 103, 104, 105 и 106 на овој закон изнесува пет години.

XIII. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Трансформација на Јавното претпријатие

Член 108

Трансформацијата на Јавното претпријатие за стопанисување со државните шуми „Македонски шуми“ ќе се изврши со посебен закон.

Донесување на општ план

Член 109

Општ план за развојот на шумарството во Република Македонија ќе се донесе во рок од две години од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Постапување со неуредени државни шуми

Член 110

До донесување на посебни планови и програми за неуредените шуми во државна сопственост, правните лица кои стопанисуваат со шумите се должни да ги извршуваат работите кои се однесуваат на одгледувањето и заштитата и да изготват планови и програми во рок од две години од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Постапување со неуредени приватни шуми

Член 111

До донесување на посебни планови и програми за шумите во приватна сопственост ќе се стопанисува според постојните критериуми и изготвени евиденциски картони.

Ознака и жигосување

Член 112

До издавање на лиценци на лица за вршење на ознака за сеча и жигосување на посечено дрво, ознака за сеча и жигосување во државни и приватни шуми на посечено дрво ќе вршат правните лица кои стопанисуваат со шумите во државна сопственост.

Извршување на започнати постапки

Член 113

Постапките започнати пред влегувањето во сила на овој закон ќе се завршат согласно со одредбите од Законот за шумите ("Службен весник на Република Македонија" број 47/97, 7/2000, 89/2004, 54/2007 и 103/2008).

Донесување на подзаконски прописи

Член 114

- 1) Подзаконските прописи предвидени со овој закон ќе се донесат во рок од две години од денот на влегувањето во сила на овој закон.
- 2) До денот на влегувањето во сила на прописите од ставот 1 на овој член ќе се применуваат постојните прописи.

Важност на законот за шумите

Член 115

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престанува да важи Законот за шумите ("Службен весник на Република Македонија" број 47/97, 7/2000, 89/2004, 54/2007 и 103/2008).

Влегување во сила

Член 116

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".